

HRVATSKI VOJNIK

Broj 67. Godina III. 6. siječnja 2006.

www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

RAZGOVOR

general bojnik **Dragutin Repinc**,
zapovjednik misije UNMOGIP

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
9 771330 500003

Prvi hrvatski časnik na čelu UN-ove misije

DOD AU

BAGDAD

Sportski dan u Iraku

Savezničke trupe stacionirane u Iraku ponekad imaju vremena i za sportske aktivnosti. Tako je bilo i potkraj prosinca u južnoj provinciji Al Muthanna, gdje je u organizaciji japanske Skupine za podršku obnovi Iraka održan Sportski dan. Jedan od sportova bio je i ragbi. Nažalost, rezultati nisu objavljeni, ali vjerujemo da unatoč grubostima karakterističnim za taj sport između Australaca, Japanaca i Britanaca nije došlo ni do kakvih drugih sukoba osim onih sportskih.

LONDON

MOD UK

Ponosni ministar

Britanska kraljica potkraj svake godine objavljuje Novogodišnju listu počasti. U 2005. na njoj se našla čak 131 djelatna vojna osoba, te 44 civila koji rade za ministarstvo obrane ili pri njemu. Zadovoljstvo tim brojkama izrazio je ministar obrane John Reid (na slici), istaknuvši da je "Njezino Veličanstvo prepoznalo goleći doprinos tolikih pripadnika oružanih snaga". Reid je dodao da su profesionalizam i predanost OS-a poslovnični, te da je pravo da prvaklasi ljudi budu i odgovarajuće prepoznani.

NEW YORK

Kobna pucnjava

Američki vojnik Danny Carpio (23) optužen je za ubojstvo iz nehaja Seline Akthel (28), inače majke dvoje djece podrijetlom iz Bangladeša. Do nesreće je došlo nakon što je u noći *tulumarenja* Carpio izletio na neimenovanu ulicu u New Yorku i u zrak ispalio nekoliko metaka iz pištolja za koji nije imao dozvolu. Jedan od metaka probio je prozor na četvrtom katu obližnje zgrade i usmratio nesretnu ženu. Inače, Carpio je stupio u vojsku prije šest mjeseci, a bio je stacioniran u bazi Fort Hood u Teksasu. Prema navodima javnog tužitelja, Carpiov postupak je neoprostiv utoliko što je on "vojnik uvježbavan da sigurno rukuje oružjem".

ZRAČNA BAZA RHEIN-MAIN

Predaja ključeva Vrata Europe

Nakon što je baza šezdeset godina za američko ratno zrakoplovstvo predstavljala Vrata Europe, s ponoći 31. prosinca prešla je pod ingerenciju njemačkih civilnih vlasti. Službenu predaju svež-

nja ključeva raznih vrata baze stacionirane kod Frankfurta predao je američki brigadni general Mike Snodgrass, inače ravnatelj odjela za planiranje i programiranje u Europi. Primio ih je Manfred Schvch dopredsjednik izvršnog odbora međunarodnog aerodroma u Frankfurtu.

VILNIUS

Poljaci ostaju, Litvanci odlaze

Iako je Poljska odlučila produljiti boravak svojih trupa u Iraku za još godinu dana, Litvanci, koji imaju 48 vojnika u sastavu poljskog kontingenta, odlučili su vratiti ih doma do kraja siječnja. "Odluka o završetku naše misije unutar poljskog kontingenta donesena je puno ranije i nije povezana s mandatom Poljaka" - rekao je litvanski ministar obrane Gediminas Kirkilas. Preostalih 50 Litvanaca koji djeluju pri danskim postrojbama ostaju u Aziji. Poljska, koja je produljila mandat na inicijativu UN-a i zamolbu Iraka, u Iraku unutar koalicije ima treće trupe po brojnosti, njih oko 1400. Ta brojka skresana je s 2400. početkom prošle godine.

LAGOS

Nemilosrdno prema kradljivcima

Pripadnici nigerijskih oružanih snaga ubili su 12-oricu ljudi koji su pokušali organizirano ukrasti naftu iz naftovoda tvrtke Pan Ocean Oil Corp. smještenog daleko od naseljenih područja. Ta praksa je uobičajena u Nigeriji, jednom od najvećih svjetskih proizvođača "crnog zlata". Kako izvješćuju lokalne novine This Day, počinitelji su zatečeni dok su krenuli pretakati naftu u cisterne. Uz 12 ubijenih, još trojica kradljivača su ranjeni, a petorica uhićeni neozlijedjeni.

TJEDNIK MINISTARSTVA OBRANE

HRVATSKI VOJNIK

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
 (zeljko.stipanovic@morf.hr)

Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
 (vesna.pintaric@morf.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:
 Toma Vlašić (toma.vlasic@morf.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić
 (mario.galic@morf.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir
 (marija.alvir@morf.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlóv, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
 (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morf.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo
 tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogićić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d., Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), žirračun 2360000-1101321302 poziv na broj 165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d. Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu

djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvojnik@morf.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
 Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.

Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH

general bojanik Dragutin Repinc, zapovjednik misije UNMOGIP

Hrvatska je od zemlje korisnice mirovnih misija 1992. postala zemlja koja daje promatrače i na najodgovornije dužnosti u mirovnim misijama, bilo u sklopu UN-a ili u sklopu NATO-a...

Strana 4

Tri desetljeća TV kalendara

Prije pola godine, točnije 8. srpnja 2005., u programu Hrvatske televizije emitirano je deset-tisućito izdanje uz Dnevnik jedne od najdugovječnijih emisija Hrvatske televizije - popularnog TV kalendara. Nedavno, 3. siječnja 2006., TV kalendar je proslavio 30. obljetnicu neprekidnog emitiranja. Nemjerljiv je doprinos ove emisije hrvatskoj javnosti i kulturi u protekla tri desetljeća

Strana 8

Umirovljeni časnici o operacijama oslobođanja okupiranih područja

U organizaciji Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata 21. prosinca je održano predavanje na temu "Prva operacija oslobođanja okupiranog hrvatskog prostora - zapadna Slavonija, jesen - zima 1991/1992."

Strana 12

Pričuva oružanih snaga Republike Hrvatske

Nakon veličanstvene pobjede u Domovinskom ratu 1995. godine, oružane snage Republike Hrvatske (OSRH) postupno su počele svoju demobilizaciju i reforme, koje su od početka bile usmjerene na smanjenje ustroja i stvarnog brojnog stanja svojeg sastava, kao i na što racionalnije mirnodopsko funkcioniranje, modernizaciju i približavanje NATO-u

Strana 21

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

general bojnik Dragutin Repinc

zapovjednik

mirovne misije UNMOGIP

- **misija u Indiji i Pakistanu UNMOGIP** jedna je od najstarijih UN-ovih misija
- **UNMOGIP** broji 115 osoba
- **cilj misije** je nadzor primirja i rad na humanitarnom planu
- **zapovjedništvo misije** je od studenoga do travnja smješteno u Pakistanu, a tijekom ljetnog razdoblja u Indiji

Prvi hrvatski časnik na čelu UN-ove misije

Hrvatska je od zemlje korisnice mirovnih misija 1992. postala zemlja koja daje promatrače i na najodgovornije dužnosti u mirovnim misijama, bilo u sklopu UN-a ili u sklopu NATO-a. Ta su imenovanja nova faza u sudjelovanju hrvatskih vojnika, časnika i policajaca u mirovним misijama

Milenka PERVAN STIPIĆ
snimio Tomislav BRANDT

Prema mandatu cilj misije u Kašmiru je nadzor primirja i na svu sreću već dulje vrijeme nema oružanih sukoba. Uz to misija je angažirana i na poslovima pružanja humanitarne pomoći, a njezin je rad posebno pojačan nakon katastrofalnog potresa

General bojnik Dragutin Repinc 29. prosinca stupio je na dužnost zapovjednika UN-ove mirovne misije UNMOGIP u Indiji i Pakistanu, odnosno Kašmiru. U životopisu generala Repinca stoji da je obnašao vrlo odgovorne zadaće u HV-u. Od instruktora za obuku pričuvnih vojnika 1991/1992. do zapovjednika UN-ove mirovne misije u Kašmiru proteže se bogata vojna karijera. Između ostalog general Repinc je bio instruktor u sklopu programa MPRI-DTAP, instruktor taktike u Zapovjedno-stožernoj školi, zapovjednik Časničke škole, načelnik Odjela za izobrazbu Ratne škole "Ban Josip Jelačić", načelnik Odjela za operativno planiranje uprave G3, instruktor u Ratnoj školi za vojne operacije različite od rata. Osim brojnih NATO/PfP tečajeva i seminara koje je pohađao, on je i prvi hrvatski časnik koji je još 1996/97. završio Zapovjedno-stožernu školu u SAD-u i jedini naš časnik koji je prošao dvotjedni tečaj za najvišu razinu dužnosti u mirovnim misijama (STM-3) u Abuji, Nigerija. Osim operativnih poslova vrlo je aktivan i u obuci. Između ostalog s engleskog je jezika preveo nekoliko knjiga vojne problematike, a od 1999. godine je vanjski suradnik u Hrvatskoj enciklopediji LZ "Miroslav Krleža" za vojna pitanja. Prije preuzimanja zapovjedništva mirovne misije u Indiji i Pakistanu 46-godišnji general Repinc obnašao je dužnost načelnika stož-

ra HKoV-a u Karlovcu, gdje se i vodio ovaj razgovor neposredno prije njegovog odlaska u mirovnu misiju.

Prvi ste hrvatski časnik koji zapovijeda jednom mirovnom misijom UN-a. Što to za Vas znači i kakvo je to priznanje za Republiku Hrvatsku, odnosno njezine oružane snage?

Osjećam se počašćenim što ću zapovijediti jednom UN-ovom mirovnom misijom. No, nisam iznenaden, jer sam još 2004. godine pozvan u sjedište UN-a u New Yorku kao kandidat za viši položaj u misiji UNMOGIP. Tada je jedan od kandidata bio i talijanski general Palmieri, koji je kao što znate preuzeo zapovjedništvo nad tom misijom. Imao je sve reference za taj posao: dugi vojnički staž, a dugo godina je bio i u Hrvatskoj u sklopu NATO timova. Ove godine, nakon isteka njegovog jednogodišnjeg mandata, mene su ponovno kontaktirali kao kandidata. Glavni tajnik UN-a imenovao me na mjesto zapovjednika misije UNMOGIP. Hrvatska je od zemlje korisnice mirovnih misija 1992. postala zemlja koja daje promatrače i na najodgovornije dužnosti u mirovnim misijama, bilo u sklopu UN-a ili u sklopu NATO-a. Već je brigadir Pavčić obnašao dužnost zamjenika zapovjednika misije UNMOGIP, i u tome je već bilo priznanje Republici Hrvatskoj i njezinim oružanim snagama. Naša imenova-

nja su nova faza u sudjelovanju hrvatskih vojnika, časnika i policajaca u mirovnim misijama. Otvorit će se i nova mjesta za hrvatske promatrače u drugim misijama, posebice mislim na misiju UNDOF na Golalu.

Od kandidature do službenog imenovanja

Postoji li kakva posebna obuka ili tečaj koji kandidat mora proći prije no što preuzme dužnost zapovjednika misije?

U Abuji u Nigeriji 2005. prvi put je bio organiziran dvotjedni tečaj za najviše civilne, vojne i policijske dužnosnike u mirovnim misijama (STM-3). Može se reći da tečaj obuhvaća sve ono što je potrebno poznavati prije stupanja na dužnost u misiji: organizaciju UN-a, pravila rada, demobilizaciju, razoružanje, odnose s medijima, zadaće i uloga civilne policije u misijama, ljudska prava i poštivanje zakonitosti, vojno planiranje u kojem se prije svega mora napraviti koncept gdje će tko intervenirati u kakvoj operaciji. Tečaj mi je uvelike pomogao.

Objasnite nam, molim Vas svoj put od kandidature za mjesto zapovjednika misije do službenog imenovanja na tu dužnost?

Stalna misija pri Veleposlanstvu Republike Hrvatske u UN-u u New Yorku još je 2004. godine dobila zahtjev od UN-a da odredi kandidata, časnika koji bi mogao preuzeti dužnost zapovjednika misije UNMOGIP. To je bilo prvi put da je Hr-

vatska dobila mogućnost kandidirati časnika na tu dužnost. Iz MORH-a mi je stigao upit želim li se kandidirati. Suglasio sam se s tim. Nakon toga odjel UN-a koji se bavi mirovnim operacijama pozvao me 2004. godine na intervju. No, tada je bio izabran drugi kandidat. Godine 2005. UN je ponovno od Hrvatske za tražio kandidata za zapovjednika misije i tada je prihvaćena moja kandidatura. U telefonskom intervjuu neka od pitanja su bila: što mislim o tečaju za dužnosnike misija, moje iskustvo s mirovnim operacijama, poznavanje tehnika pregovaranja i posredovanja, ljudska prava i odnosi između spolova, odnosi s medijima.

UN-ova misija u Kašmiru jedna je od najstarijih, ali do sada i najmanje rizična misija. Koliko ste upoznati s onim što Vas tamo čeka, imajući na umu položaj misije i političku situaciju?

Kašmir je jedna od 26 saveznih država Indije. Problem je u tome što i Pakistan polaže jednakopravno pravo na Kašmir, i to zbog činjenice što ga naseljava uglavnom muslimansko stanovništvo. Indija pak polaže pravo na njega jer je kašmirska maharadža 1947. odlučio da će njegova država ući u sastav Indije. Nakon toga je došlo do rata i intervencije UN-a te stvaranja mirovne misije 1949. godine. Indija sve to vrijeme ne prihvata misiju jer želi da se problemi oko Kašmira riješe bilateralno. Oni dakle ne žele političke savjetnike i stoga je tamo na čelu misije vojna osoba. UN-u je stalo da bude tamo

UN-ova misija UNMO-

GIP provodi se na oko

750 četvornih kilometara. Na pakistanskoj strani je sedam stalnih baza, a na indijskoj strani četiri stalne baze.

Misija ima i ured u New

Delhiju koji služi za vezu s indijskom stranom kadra se održavaju različite konferencije UN-a.

Jedna od mojih zadaća će biti i uspostava veza i pružanje pomoći svim

UN-ovim agencijama na terenu, pogotovo u području logistike.

Svaka misija UN-a je integrirana, nadležna za različite segmente: za političko-ekonomski dio nadležni su civili, a za vojni dio vojska

snimio Davor KIRIN

■ **Neposredno prije odlaska na novu dužnost general bojnica Repinca su primili ministar obrane Berislav Rončević i načelnik GSOS-a RH general zborni Josip Lucić**

■ Hrvatska je prve vojne promatrače u područje mirovne misije UNMOGIP uputila u kolovozu 2002. U kolovozu 2003. prvi put je u ovu misiju kao promatrač upućena jedna hrvatska časnica. U misiji se trenutačno nalazi sedam hrvatskih promatrača

i zbog same činjenice da su to danas dvije nuklearne sile. UN smatra da je to prijateljsko područje, jer UN snage nikada nisu bile napadnute za vrijeme misije.

Hrvatski promatrači ocijenjeni kao vrhunski profesionalci

Što nam možete reći o zadaćama koje Vas u misiji čekaju i o organizacijskoj strukturi zapovjedništva misije?

UN-ova misija UNMOGIP provodi se na oko 750 četvornih kilometara. Na pakistanskoj strani je sedam stalnih baza, a na indijskoj strani četiri stalne baze. Zapovjedništvo misije je od studenoga do travnja smješteno u Pakistanu, a tijekom ljetnog razdoblja u Indiji, u Srinagaru. Misija ima i ured u New Delhiju koji služi za vezu s indijskom stranom kada se održavaju različite konferencije UN-a. Naime, u Indiji i Pakistanu postoje razne vojne agencije. Jedna od mojih zadaća će biti i uspostava veza i pružanje pomoći svim UN-ovim agencijama na terenu, pogotovo u području logistike, odnosno sustava veza (telekomunikacije, satelitske veze, i dr.). Inače, misiju UNMOGIP čini 115 osoba. Zajedno sa mnom vojni dio misije čini 45 promatrača. Stalnih UN-ovih zaposlenika je 24-ero i to je administrativno osoblje, a ostalih 46 civilnih osoba su lokalni stanovnici za-

duženi za logističku potporu. Svaka misija UN-a je integrirana, nadležna za različite segmente: za političko-ekonomski dio nadležni su civilni, a za vojni dio vojska.

U operativnom dijelu Indija priječi provedbu misije. Primjerice, dok na pakistanskoj strani vojni promatrači idu sami u obilazak, na indijskoj strani to nije moguće bez pratnje njihova konvoja. Kako sam obaviješten, još nikada prema UN-u nisu uputili pritužbu, što bi značilo da priznaju misiju. Kao i Pakistan pružaju smještaj, osiguranje i drugu logističku potporu. Prema mandatu cilj misije u Kašmiru je nadzor primirja i na svu sreću već dulje vrijeme nema oružanih sukoba. Uz to misija je angažirana i na posloviima pružanja humanitarne pomoći, a njezin je rad posebno pojačan nakon katastrofnog potresa.

Kako ocjenjujete dosadašnje sudjelovanje hrvatskih promatrača u mirovnim misijama?

Od 1999. godine od kada su u UN-ovim mirovnim misijama i hrvatski promatrači nije bilo nika-

kvog zahtjeva za njihovim opozivom. Nije pokrenut niti jedan proces repatrijacije, odnosno vraćanja iz misije, a u svome su radu pokazali vrhunsku profesionalnost. Hrvatski promatrači su raspoređeni na neke postaje na kojima je potrebna dvadesetčetverosatna pozornost, kao primjerice u Eritreji i Etiopiji.

Iskustva iz Domovinskog rata su im uvelike pomogla u tome kako se treba ponašati u određenom trenutku. Osim toga, oni su u domovini prošli i zahtjevni tečaj u Stredишtu za međunarodne vojne operacije koji je verificirao i UN.

Namjeravate li se nakon isteka mandata ponovno kandidirati za kakvo čelno mjesto u mirovnoj misiji?

Mandat zapovjednika misije UNMOGIP traje godinu dana, s mogućnošću produžetka za još toliko. Ne postoji pisana obveza UN-a da produži mandat. On se može produžiti ako su obje strane zadovoljne radom zapovjednika misije i ako to kandidat želi. Kako Indija ne prihvata misiju, kao što sam već rekao, reizbor dugo traje. No, uz to postoje i neke druge činjenice koje utječu na produžetak mandata, kao što je primjerice rotacija država. ■

Na vojnom učilištu "Petar Zrinski" obilježena 14. obljetnica ZZIO-a

Prioritet civilno-vojna izobrazba

"U sljedećoj fazi preustroja i razvoja sustava školovanja cilj je usredotočiti se na racionalnu uporabu ljudskih i materijalnih izvora, jačanje međunarodne integracije, usklađivanje programa i sadržaja s novim izazovima i doktrinama te maksimalno povezivanje civilno-vojnog djelovanja", istaknuo je general Šundov

Milenka PERVAN STIPIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski" 21. prosinca svečano je obilježena 14. godišnjica Zapovjedništva za združenu izobrazbu i obuku. Uz djelatnike i polaznike škola ustrojenih pod ZZIO, zatim umirovljene djelatnike, kao i druge uzvanike, svečanosti su nazöili državni tajnik MORH-a Mate Raboteg te zamjenik načelnika GSOS-a RH general pukovnik Slavko Barić.

Domaćin svečanosti zapovjednik ZZIO-a general bojnik Mirko Šundov govoreći o povjesnici te ustrojbine cjeline, koja od preustroja godine 2002. odgovara za provedbu školovanja na združenoj razini (odgovornost za školovanja na taktičkoj razini preuzeila su zapovjedništva grana), kazao je kako se ovakav model provedbe izobrazbe, bez obzira na neke nedostatke, dosad pokazao uspješnim. "U sljedećoj fazi preustroja i razvoja sustava školovanja cilj je usredotočiti se na kvalitetu: racionalnu uporabu ljudskih i materijalnih izvora, jačanje međunarodne integracije, usklađivanje programa i sadržaja s

novim izazovima i doktrinama te maksimalno povezivanje civilno-vojnog djelovanja", zaključio je general Šundov.

Izaslanik ministra obrane državni tajnik Mate Raboteg govorio je o budućim planovima glede izobrazbe u oružanim snagama, čija je smjernica usklađivanje s Bolonjskom konvencijom. Prioritet u tome je razvijati sustav civilno-vojne izobrazbe za potrebe vojnog sustava, ali i za potrebe ostalih državnih službi koje se bave obrambenim sadržajem. U tu svrhu, kazao je Raboteg, od Ministarstva znanosti dobili smo jedno znanstveno područje-obrana i sigurnost, koje moramo razvijati, dakle odrediti koje su to grane, nastavni modeli i koji programi. Osim već postojećih ugovora sa sveučilištima u Splitu i Zagrebu u svezi sa školovanjem časnika za potrebe OS-a, preostaje nam još implementacija Bolonjskog procesa,

sa, što moramo učiniti u idućoj godini. Raboteg je pojasnio kako to znači odrediti poziciju Zapovjedno-stožerne škole i Ratne škole u sklopu civilne izobrazbe radi nos trififikacije diploma i verifikacije postignutih znanja. Sve je vezano uz budući organizacijski koncept ZZIO-a, koji bi trebao prerasti u neku vrst vojnog sveučilišta ili aka-

Visoki užvanici u Časničkom domu uveličali su svečanost

demije obrane i sigurnosti i njegovo pozicioniranje u MORH-u. Tako će hrvatski vojnik, zaključio je Raboteg, biti sposoban i obrazovan ne samo za tradicionalne vojne zadaće obrane nacionalnog teritorija nego i za sudjelovanje u multinacionalnim stožernim i vojnim sastavima u sklopu NATO-a i drugih međunarodnih asocijacija pod vodstvom NATO-a i EU-a. I zamjenik načelnika GS-a general bojnik Slavko Barić kazao je kako su u tijeku strukturalne i planske promjene u sustavu izobrazbe i obuke, kako bi se vojno školovanje približilo promjenama koje donosi Bolonjski proces. U sklopu toga potrebno je povećati standard obuke: materijalno-tehnička pomagala za izvedbu nastave, osvremeniti nastavu, podići pedagoške standarde i personalni standard nastavnika ali, istaknuo je general Barić, to je dulji proces pa pritom ne treba očekivati nagle promjene i brze rezultate.

Svečanost obljetnice ZZIO-a bila je prigoda za uručenje činova, nagrada i pohvala istaknutim djelatnicima, a bila je proglašena i blagdanskim ugoda-jem zahvaljujući prigodnom kulturnom programu kojeg su ispunili Orkestar HV-a i KUD "Markovac". ■

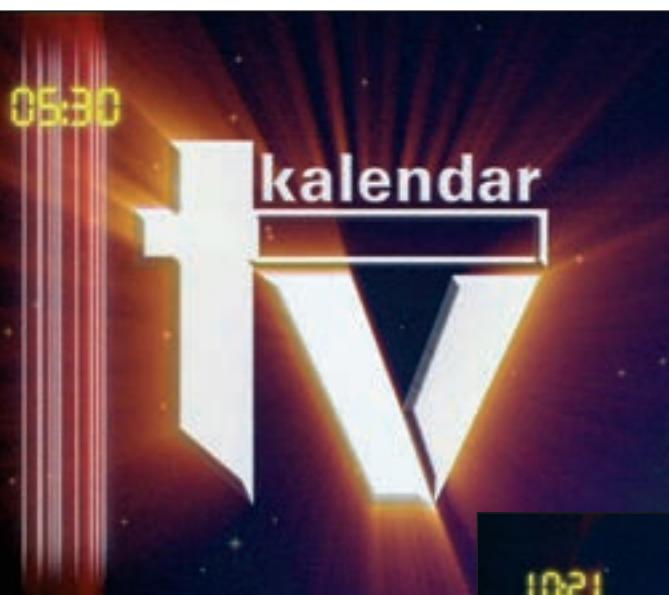
■ Prioritet je razvijati sustav civilno-vojne izobrazbe za potrebe vojnog sustava, ali i za potrebe ostalih državnih službi koje se bave obrambenim sadržajem, rekao je državni tajnik Raboteg

TV kalendar proslavio 30. obljetnicu neprekidnog emitiranja

Mali div od deset minuta

Prije pola godine, točnije 8. srpnja 2005., u programu Hrvatske televizije emitirano je deset-tisućito izdanje uz Dnevnik jedne od najdugovječnijih emisija Hrvatske televizije - popularnog TV kalendaru. Nedavno, 3. siječnja 2006., TV kalendar je proslavio 30. obljetnicu neprekidnog emitiranja. Nemjerljiv je doprinos ove emisije hrvatskoj javnosti i kulturi u protekla tri desetljeća

Vladimir BRNARDIĆ, foto Arhiva HTV-a

Sve je počelo na nekadašnjoj Radio televiziji Zagreb u Šubićevoj ulici, a prvi TV kalendar emitiran je u subotu 3. siječnja 1976. u 15 sati i 35 minuta. U početku se nije emitirao nedjeljom, a poslije je termin pomaknut na 17 sati. Ideju da se kreće s tim malim "vremeplovom" u filmskom obliku prvi je dao urednik TV Dnevnika Obrad Kosovac, a prihvatali su je tadašnji direktor programa Žarko Božić i urednik informativnog programa Mirko Bolfek. Mala ekipa realizirala ju je za samo petnaest dana. Obradu Kosovcu, kao prvom uredniku, uskoro se pridružio Vladimir Fučijaš. Taj urednički dvojac obilježio je tri desetljeća emisije. Zajedno su je uređivali od 1976. do 1989., kada Obrad Kosovac odlazi na mjesto urednika Dokumentarnog programa, a na uredničko mjesto TV kalendara vraća se 2001. nakon odlaska Vladimira Fučijaša u mirovinu. Prvi su-

radnici bili su Pavao Cindrić i akademik Matko Peić, a poslije se postupno krug širio. Ipak, jezgra redakcije se uvek sastojala od samo nekoliko ljudi.

Podsjetnik i putokaz

Od samoga početka, pa sve do danas, osnovni kriterij uređivanja bile su važnije obljetnice iz širokog spektra hrvatske i svjetske povijesti, pod

geslom: "Podsjetnik onima koji znaju, a putokaz onima koji žele znati više".

TV kalendar je često istraživao i otkrivao zatajene događaje i prvi prikazivao mnoge nepoznate, izgubljene filmske dokumente. Primjerice, ekipa TV kalendara u suradnji s Hrvatskim povijesnim muzejom u Švedskoj je pronašla i snimila najstarije hrvatske zastave koje

potječu iz Tridesetogodišnjeg rata. Otkrila je i prve hrvatske pilote Viktorije Klobučara i Dragutina Novaka, te pronašla podatak da je prvi govor na hrvatskom jeziku u Saboru održao podmaršal Vinko Knežević 1809., a ne general Juraj Rukavina 1832., kako se dotad smatralo. S

ekrana se mogao čuti glas slavnog hrvatskog pjevača Josipa Kašmana snimljen 1895. godine i vidjeti najstariji sačuvani hrvatski film "Šibenska luka". Također je podsjetila na neobičan susret francuskog cara Napoleona Bonapartea i malog Josipa Jelačića, budućeg hrvatskog

bana. U povjesnim istraživanjima uredništvu pomažu i gledatelji koji redakciji otkrivaju nepoznate događaje i ljudske sudbine. Osim njihove potpore, emisija TV kalendar dobila je i različita priznanja kao što je nagrada Društva novinara Hrvatske "Zlatno pero" 1979. godine, ali i mnoge komplimente, pa su mu često tepali "Mali div od 10 minuta", "Mali dokumentarni dra-

Ekipa TV kalendaru pronašla je najstarije hrvatske zastave iz Tridesetogodišnjeg rata i...

gulj" ili "Najdraži profesor povijesti".

Nepoznato o poznatomu iz vojne povijesti

U TV kalendaru velika se pozornost poklanja događajima i važnijim datumima iz vojne povijesti, kako svjetske tako i hrvatske. Obilježavaju se gotovo sve važnije bitke, kao i datumi rođenja ili smrti poznatih vojskovođa. Svi prilozi nastoje se što vjernije popratiti filmskom slikom koju pak upotpunjaju i odgovarajući zvukovi. Osim poznatih bitaka i važnih osoba, obrađene su i mnoge manje ili pak potpuno nepoznate, ali često i pomalo neobične teme iz vojne i ratne prošlosti. Tako je zabilježena prva borbena uporaba balona ili primjerice tenka, ali i jedan neobičan i gotovo bizaran događaj kada je francusko konjaništvo u doba francuskih revolucionarnih ratova zarobilo nizozemsku ratnu flotu. TV kalendar je također objavio malo poznatu sudbinu američkog junaka iz Hrvatske Petra Tomića, koji je zbog hrabrosti prilikom japanskog napada na Pearl Harbour posmrtno odlikovan najvišim američkim odličjem Kongresnom medaljom časti. Iz hrvatske ratničke prošlosti uz poznate opsade Kisega i Sigeta te bitke kod Siska obrađena je i malo poznata opsada Gvozdanskog, kada su Turci zauzeli grad mrtvih, jer je posada radije izginula nego se predala.

Emisija TV kalendar redovito je obilježavala obljetnice iz nedavne hrvatske prošlosti, posebice iz Domovinskog rata. Ponekad je bila i jedini medij koji je obilježio pojedine važne datume. Uz one poznate,

važne, ali manje poznate obljetnice poput pogibija legendarnih zapovednika Damira Tomljanovića-Gavrana i Andrije Matijaša-Pauka ili zrakoplovaca Marka Živkovića, Mirka Vukušića, Ante Plazibata i Rade Grive iz samostalnog zrakoplovnog voda Osijek, koji su letjeli na poljoprivrednim zrakoplovima An-2 i bacali takozvane "bojler bombe". Osim toga, u emisiji je u rubrici "Nepoznato o poznatomu" objavljen i datum prvog emitiranja poznate rodoljubne pjesme "Moja domovina", koja je u teškim ratnim trenucima dizala moral svim starnovnicima Hrvatske.

kao što su Krvavi Uskrs na Plitvicama i masakr hrvatskih redarstvenika u Borovom Selu, osnivanje Zbora narodne garde na stadionu u Kranjčevićevoj ulici, pa sve do oslobođilačkih operacija Bljesak i Oluja, TV kalendar je objavio i one zaboravljene. Tako je objavio snimke rušenja dvaju zrakoplova Jugoslavenskog zrakoplovstva kod Šibenika, kada je usklik oduševljenja hrvatskih branitelja "Obadva, obadva! Oba su pala!" podigao moral cijeloj Hrvatskoj. Obrađeno je osvajanje vojarni u Varaždinu, Rijeci i Pločama, potom prelet Rudolfa Perešina sa zrakoplovom JNA iz Bihaća u Klagenfurt, boj na Šibenskom mostu i bitka u Splitskom kanalu. TV kalendar je obilježio i

Statistika za kraj

Tijekom vremena kroz redakciju su prošli mnogi suradnici kojima se može zahvaliti bogatstvo sadržaja i filmskog materijala. Danas u TV kalendaru rade i oni koji se još nisu ni rodili kada se on počeo emitirati. U tri desetljeća povijesti TV kalendar je promijenio samo tri špice, ako zanemarimo prelazak sa crno-bijele na kolor tehniku. Prva špica trajala je do 1994., a posljednja promjena bila je 2003.

Dana 3. siječnja 2006. emitiran je 10179 TV kalendar, što znači da je u proteklih 30 godina emitirano ukupno 101790 minuta ili 1.696 sati ove emisije. Da bi se pregledao cijeli materijal, trebalo bi punih 70 dana sjediti pred televizorom! ■

Jezgra redakcije se uvijek sastojala od samo nekoliko ljudi

Prvi koraci prema demokraciji

Neposredno uoči prvog zasjedanja parlamenta Kabul je posjetio i zapovjednik združenih snaga Europe general James L. Jones, kao i vodeći ljudi Sjedinjenih Američkih Država i Europske unije. Osim pohvala i riječi podrške prilika je iskorištena kako bi se razgovaralo i o dalnjem proširivanju mirovne misije ISAF

Iz Afganistana Tomislav KASUMOVIĆ

■ ako su nedavni napadi u Kabulu na trenutak uspjeli zaustaviti normalan život, kako među lokalnim stanovništvom tako i među pripadnicima ISAF-a, svima onima koji žele zaustaviti napredak poslana je jasna poruka da će ISAF i dalje biti tu i nastojati pomoći Afganistanu.

Da je to tako pokazuju i sljedeća događanja u Kabulu. Prvi put nakon više od trideset godina sastaje se afganis-

tanski parlament. Glasnogovornica parlamenta istaknula je da će parlament nakon prvog zasjedanja izglasati predsjednika i dva zamjenika za svaki od domova, Gornji i Donji. Donji dom parlamenta, ili Wolsei Jirga, imat će 249 mjesta, dok će Gornji Dom, ili Meshrano Jirga, imati 102 mjesta.

Zanimljiva je činjenica da trećinu zastupnika Donjeg doma parlamenta čine žene, jer je ne tako davno bilo nemoguće zamisliti da žena uopće izade izvan doma sama ili javno iznese svoje mišljenje, dok je njihov politički angažman bio nezamisliv.

Pohvale ISAF-u i Afganistanu

Predsjednik Afganistana istaknuo je da su to prvi koraci prema demokraciji i jasna poruka nacionalnog ujedinjenja. Iako je ceremoniju osiguravao velik broj pripadnika lokalnih vlasti, te snaga ISAF-a koje su pružale potporu, postojala je velika mogućnost napada na hotele u kojima su bili smješteni zastupnici i brojni gosti, njih ukupno osamsto, kao i samog parlamenta. U osiguranju je sudjelovalo više od tri ti-

suće pripadnika lokalnih vlasti i nekoliko stotina pripadnika ISAF-a, što govori dovoljno o ozbiljnosti situacije u Kabulu. Samoj ceremoniji nazočio je i američki dopredsjednik Dick Cheney i brojni drugi gosti.

Neposredno uoči prvog zasjedanja parlamenta Kabul je posjetio i zapovjednik združenih snaga Europe (SACUEUR- Supreme Allied Commander Europe) general James L. Jones, koji je za svog dvodnevног boravka u Kabulu posjetio zapovjedništvo ISAF-a (eng. ISAF HQ), Ministarstvo vanjskih poslova Afganistana (eng. MFA), te afganistskog predsjednika Hamida Karzaia u njegovoj visokoosiguranoj predsjedničkoj palati. Smisao posjeta bio je pružiti podršku i riječi pohvale kako ISAF-u tako i Afganistanu na postignutim rezulatima i zajedničkom trudu. Osim zapovjednika SACUEUR-a, Kabul su također posjetili i vodeći ljudi Sjedinjenih Američkih Država i Europske unije koji su izrazili zadovoljstvo i pohvalili Afganistan na formiranju parlamenta i njegovog prvog zasjedanja.

■ *Zajedno u stvaranju mirnog Afganistana*

Treća faza proširenja misije ISAF

Osim pohvala i riječi podrške, prigoda je iskorištena kako bi se razgovaralo o dalnjem proširivanju mirovne misije ISAF. Naime, NATO je odobrio operativni plan svojih vojnih vođa koji bi trebao voditi NATO-ovu mirovnu misiju ISAF u podržavanju afganistske vlade i implementiranju ovlasti i utjecaja na područje cijele zemlje. Plan skreće pozornost na zadaće i izazove s kojima će se

ISAF susretati nakon proširivanja na jug i s vremenom na istočne dijelove Afganistana.

Dakle, sljedeća faza proširenja bit će angažiranje snaga ISAF-a na jug zemlje 2006. godine, znana i kao Treća faza (Stage 3). Ona će pokriti dodatnih šest provincija i uspostavu još najmanje jednog tzv. provincialnog rekonstrukcijskog tima (eng. PRT - Provincial Reconstruction Team). Dosadašnjih devet tisuća pripadnika ISAF-a sigurnosno podržava 50 posto afganistskog područja zajedno s devet PRT-a na sjeveru i zapadu Afganistana. U dijelu proširenja misije na jug zemlje, NATO će poslati još šest tisuća novih pripadnika ISAF-a, te bi broj pripadnika ISAF-a tada trebao dosegnuti petnaest tisuća.

Trećom fazom proširenja zahvatila bi se sljedeća provincialna područja: Day Kundi, Helmand, Kandahar, Nimroz, Uruzgan i Zabul, dok bi se pritom uspostavila četiri regionalna zapovjedništva, i to u Mazar-e-Sharifu za sjever, Heratu za zapad, Kandaharu za jug i Kabulu, kao glavnom gradu. ■

Ponovno na Chakotiju

Chakoti je naravno uništen, kao i nekoliko stotina metara ceste koja vodi do njega. Prijelaz je ispod mosta. Indija je ovaj put ponudila pomoć pri popravku, kako bi se život ovdje što prije vratio u normalu

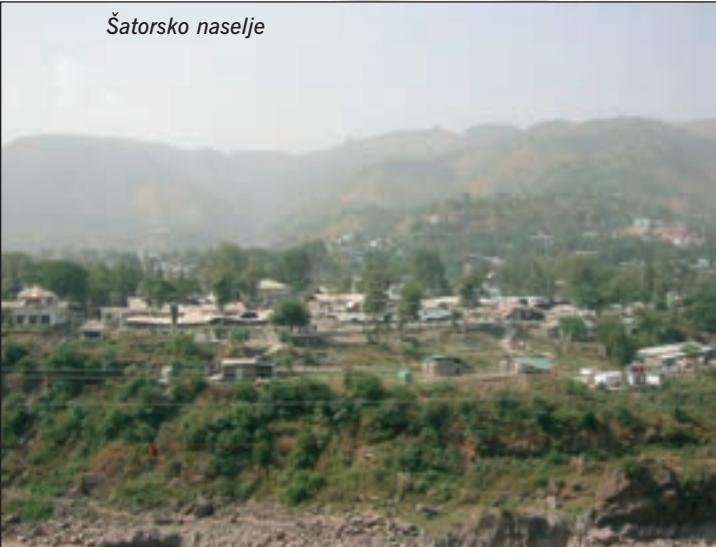
Iz Pakistana Zlatko SUDIĆ

Svanuo je još jedan, po rasporedu se čini vrlo naporan ali zanimljiv dan. Danas idemo na Chakoti, mjesto na kojem se prije potresa, svakih 14 dana odvijao "Bus servis", prelazak putnika s jedne na drugu stranu crte razdvajanja. Jedna od prijašnjih zadaća bila nam je i nadgledanje tog događaja s naše promatračnice do koje sada nije moguće doći, uništena je kao i sve oko nje, jer se nalazila na strmom i trusnom području koje je zajedno s nekim zaseocima otklizalo u rijeku. To je dio područja u koji se može doći samo zrakom, a ljudi ovdje, iako se čini da nisu tako daleko, nisu primili gotovo nikakvu, osim možda medicinsku pomoć. No, neke stvari se ne mijenjaju. Kao i prije ako hoćete samo proći ovim područjem, podvrgnuti ste nizu raznih provjera, višeminutnog čekanja na nekoliko kontrolnih točaka, te male pauze zbog čekanja da se cesta popravi i bude sigurna za promet. Ipak, unatoč svemu, dolazimo do Chakotija. Naravno uništen je, kao i nekoliko stotina metara ceste koja vodi do njega. Prijelaz je ispod mosta. Indija je ovaj put ponudila pomoć pri popravku, kako bi se život ovdje što prije vratio u normalu.

Također je ponuđena i pomoć u obliku šatora i pokrivača te hrane i medicinske opreme. Na mjestu prelaska ovaj put se nalazi više novinarskih ekipa nego putnika. Zanima ih kako će se sve dogoditi bez mosta i kakvu vrstu pomoći će Indija poslati na ovu stranu. Ovaj prelazak je zanimljiv po još nečemu, putnici prelaze samo na indijsku stranu, razumljivo zašto, ali ovaj put se ispod sredine srušenog mosta iz ruke u ruku dostavlja pomoć na potresom pogodeno područje.

Danas je sve nekako napeto i užurbano, najavljen je i dolazak glavnog tajnika UN-a i pakistanskog predsjednika. Pakistanska vojska je u stanju pripravnosti, sigurnosne mјere su na najvišoj razini. Srećom, sve prolazi bez problema. Idućih dana su na raspolodu: francuski i švedski ministri vanjskih poslova, australski predsjednik vlade... i, naravno, Angelina Jolie, šećer na kraju, koja je poslije dozajem donirala veliki novčani iznos, svaka čast.

Šatorsko naselje

Evakuacija ugroženih sela

U UN-ovom kamпу upoznajem se i s geologom iz Austrije, profesorom na Geološkom fakultetu u Beču, a ovdje je zbog procjene tereina i tla nakon potresa. U kratkom razgovoru objasnio nam je trenutačno stanje zemljишta u području potresa i šire, te ukazao na neke moguće buduće probleme, kao

Jedan od kampova za pomoć

npr: situaciju da je jedan manji brije (2082 m) pod silinom potresa udario u susjedni, nakon čega je došlo do velikog odrona zemlje, koji je blokirao rječicu koja je proticala između njih. Sada od rječice nastaje jezero, koje stvara pritisak na odronjenu zemlju koja je djelomično napuknuta, te tako postoji realna opasnost da se dio brije odroni u novo nastalo jezero i da pri tome nastane dosta jaki suprotni val. On bi mogao srušiti novonastalu branu, koja ako se sruši može uništiti nekoliko sela i nanijeti štete i u samom Muzaferabudu. U međuvremenu se potencijalno ugrožena sela evakuiraju, a za stanovnike se gradi novo šatorsko naselje. Vojska za to vrijeme pokušava iskopati veliki rov koji bi u slučaju katastrofe usmjerio vodu u drugom smjeru, te bi ona zaobišla sela i ulila se u rijeku. Moram napomenuti da se neke stvari pomiču s mrtve točke. U međuvremenu su dvije zemlje otvorile još pet prijelaza preko crte razdvajanja u području zahvaćenom potresom, namijenjenih dostavi humanitarne pomoći i svega vezanog za spašavanje i zbrinjavanje. Lijepo je vidjeti pozitivne pomake, te da unatoč svim problemima ljudi ipak dobivaju pomoć, hranu i skloništa. Bar za sada više ne umiru... ■

Umirovljeni časnici o operacijama oslobođanja okupiranih područja

Zapadna Slavonija 1991.

U organizaciji Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata 21. prosinca je održano predavanje na temu "Prva operacija oslobođanja okupiranog hrvatskog prostora - zapadna Slavonija, jesen - zima 1991/1992.

— Andreja DEČAK, snimio Tomislav BRANDT —

Predavanje na temu "Prva operacija oslobođanja okupiranog hrvatskog prostora - zapadna Slavonija, jesen - zima 1991/1992." održano je u Zlatnoj dvorani Hrvatskog instituta za povijest, a predavači su bili umirovljeni hrvatski časnici: brigadni general u mirovini Miro Jezerčić, general pukovnik u mirovini Đuro Dečak, brigadni general u mirovini Rudi Stipčić, general pukovnik u mirovini Miljenko Crnjac, te dr. sc. Andelko Akrap. Na samom početku predavanja gostima, koji su do posljednjeg mjeseca ispunili dvoranu, obratio se ravnatelj Hrvatskog

memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata, mr. Ante Nazor, ukratko predstavivši rad Centra i istaknuvši njegovu ulogu u stvaranju cijelovitog i objektivnog prikaza Domovinskog rata.

Objašnjavajući intencije predavanja na temu zapadne Slavonije, mr. Nazor je istaknuo kako je ono svojevrsni uvod u znanstveni skup koji će se održati krajem ove godine. Zahvalivši domaćinu - Institutu za povijest, kao i nazočnima, ravnatelj Centra predao je riječ prvom predavaču, dr. sc. Andelku Akrapu, koji je izlagao na temu "Demografske prilike u zapadnoj Slavoniji u XX. stoljeću". U sklopu prezentacije prikazan je presjek podataka o životornoj djeci po nacionalnosti majke na odabranim područjima bi-

vše Jugoslavije, pregled udjela stanovništva, prema teritorijalnoj podjeli koja je bila aktualna do prosinca 1992. godine, kao i podaci o udjelima pojedinih nacionalnosti od 1900. do 1991. godine. Osobito je

dana i rasječena. Govoreći o operacijama oslobođenja Bilogore i Papuka, general je iznio činjenicu njihove provedbe u dvije faze. Pri tome se osvrnuo i na uvjete u kojima su operacije provedene, posebice operacija oslobođanja Papuka. "Obje su operacije imale uspjeha", istaknuo je Jezerčić te dodaо kako su bile prvo oslobođenje prostora kojeg je agresor okupirao. Površina oslobođenog područja Papuka iznosila je oko 1000 km². Izlažući rezultate provedenih operacija, general je između ostalog istaknuo razbijanje velikosrpskog sna i zamisli o izbijanju na crtu

■ Umirovljeni su se časnici pokazali kao vršni predavači, te su nakon završetka službenog dijela predavanja odgovarali na brojna pitanja gostiju

zanimljiv povijesni podatak predavanja bio onaj kako niti u jednom hrvatskom gradu u XVIII., XIX. i prvoj polovici XX. stoljeća Srbi nisu imali, unatoč sustavnom naseljavanju, apsolutnu većinu u populacijskom udjelu.

Oslобађanje Bilogore i Papuka

Nakon izlaganja zanimljive demografske slike, predavačkom je mjestu pristupio brigadni general u mirovini Miro Jezerčić pojašnjavajući temu "Oslobodilačka operacija OZ Bjelovar u zapadnoj Slavoniji 1991/1992. (uvjeti početka, tijek izvedbe i postignuti rezultati)". Objašnjavajući kako je riječ o prostoru iznimno važnom za obranu domovine, jer je upravo na njemu postojala opasnost da zemlja bude raskoma-

Novska - Virovitica, kao i činjenicu kako su hrvatski vojnici nakon toga mogli biti upućeni i u druga područja, na druga bojišta.

Akcije Otkos 10 i Orkan

Predavanje general pukovnika u mirovini Đure Dečaka odnosilo se na temu "Pripreme i planovi za oslobođenje zapadne Slavonije 1991. i tijek napadačke akcije Otkos 10". Pojašnjavajući situaciju u Hrvatskoj prije početka operacije, general Dečak je istaknuo kako je u to vrijeme moral bio iznimno visok, te je osigurao apsolutnu potporu u provedbi zacrtanih planova. "S druge strane", istaknuo je Dečak "nedostaci koji su mogli utjecati na tijek operacije prije svega su bili nedovoljna obučenost za uporabu teh-

nike JNA, kao i objektivni uvjeti za pobjedu". Izlažući nadalje o ciljevima operacije istaknuo je kako je već tada svaki vojnik znao za Ženevsku konvenciju, te time i o načinima postupanja sa zarobljenicima i kulturnim spomenicima. "Za sudjelovanje u borbenim operacijama bile su angažirane snage HV-a iz mjesta Bjelovar, Virovitica, Koprivnica, Grubišno Polje i Daruvar, te snage policije iz Bjelovara, Grubišnog Polja, Velikog Grđevca i Virovitice", napomenuo je Dečak, te dodao "2647 boraca učinilo je ovu operaciju uspješnom oslobođivši teritorij od 270 km², te 21 selo i naselje." Kao zaključak izlaganja generala Dečaka istaknuto je da je neprijatelj na Bielogori doživio potpuni neuspjeh.

O temi "Operativna grupa Posavina u operaciji oslobođenja zapadne Slavonije (napadna operacija Orkan 91., 29.10.1991.-03.01.1992.)" izlagao je brigadni general u mirovini Rudi Stipčić. Upoznavši nazočne s općim stanjem u zapadnoj Slavoniji, pobuni Srba, osnivanju SAO Krajine, problemima koji su iz toga nastali, organiziranju paravojnih formacija, te stanju HV-a na zapadnoslavonskom ratištu, general Stipčić je iznio i podatke o brojčanom stanju postrojbi angažiranih u obrani Nove Gradiške (4230 ljudi). Pojašnjavajući pak osnovnu zamisao operacije Orkan 91., kao i njezinu provedbu i ciljeve, kao zaključak je istaknuto da je njome sprječen daljnji

■ Mr. Ante Nazor, ravnatelj Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata ukratko je predstavio rad Centra i istaknuo njegovu ulogu u stvaranju cjelovitog i objektivnog prikaza Domovinskog rata

nji prodor snaga 5. korpusa prema Zagrebu. Na kraju izlaganja predstavljen je kartografski prikaz pobunjenih područja, kao i oslobođenje RH od 1991. do 1995. godine.

Oslobađanje vojarni i naoružavanje postrojbi HV-a

Posljednji predavač bio je general pukovnik u mirovini Miljenko Crnjac s temom "Napredovanje HV-a sa sjeveroistoka i istoka u operaciji oslobođenja zapadne Slavonije". U tom dijelu predavanja izložen je plan agresije JNA na RH na prostoru Slavonije, opća situacija tog vremena i prostora, te istaknuta osobita važnost, koju je u ratnoj povijesti Hrvatske imalo oslobođenje vojarni čime je omogućen pristup naoružanju, streljivu, te opremi, a potom i njegovom slanju na ona područja gdje je to bilo potrebno. Na kraju predavanja, objašnjavajući razloge nepotpunog oslobođenja zapadne Slavonije, general Crnjac je zaključno istaknuto: "Ne smijemo zaboraviti da je, nakon Oluje, ovo operacija u kojoj je oslobođeno najveće područje, te da joj osobitu važnost sigurno daje i vremenski kontekst u kojem se odvijala".

Ispraćeni velikim pljeskom, predavači su nakon završenog "službenog" dijela bili na raspolaganju i za pitanja nemalog broja auditorija o ratnim danima u zapadnoj Slavoniji. Kako je na početku istaknuto, ovo je predavanje bilo uvod u znanstveni skup za koji su i sami generali-predavači uputili apel za prikupljanje povijesne građe.

Kako je zanimanje za održano predavanje bio i više nego veliko, sa sigurnošću se može tvrditi da će se zamisao znanstvenog skupa pokazati plodonosnim i kvalitetnim načinom objektivnog sagledavanja Domovinskog rata i ratnih puteva hrvatskih postrojbi. A uz kvalitetne predavače, kakvima su se pokazali umirovljeni časnici, uspjeh budućih nastojanja očuvanja spomena na Domovinski rat postaje očit i siguran. ■

■ Predavanje koje je bilo više nego dobro posjećeno svojevrsni je uvod u znanstveni skup koji bi se trebao održati krajem ove godine

Primopredaja dužnosti zapovjednika ZIO HKoV-a

Zapovjedništvo za izobrazbu i obuku HKoV-a u 2006. godinu ulazi s novim časnikom na samom vrhu svog ustroja.

zamjenivši tako brigadira Marjana Biškića, koji je tu dužnost obnašao nešto više od dvije godine.

Samom činu primopredaje, u prostorenjima Taktičko-simulacijskog središta, nazočio je zapovjednik HKoV-a general-pukovnik Marijan Mareković, a nazočni su bili i zapovjednici svih podređenih postrojbi ZIO-a. Uvodne riječi pripale su brigadiru Biškiću, kojem je ova dužnost bila i posljednja pred odlazak u mirovinu. Novom zapovjedniku ukratko je predstavio sve zapovjednike nižih cjelina, uz kratak komentar o djelovanju njihovih postrojbi i njih samih. Izrazio je zadovoljstvo minulim razdobljem, istaknuvši da je tijekom njegovog mandata "Zapovjedništvo uspješno obavilo sve

zadaće koje su pred njega postavljene". Dodao je i da je ponosan na svaki dan svojeg djelovanja u Domovinskom ratu i OSRH.

Riječ je potom pripala novom zapovjedniku generalu Stojkoviću, koji je istaknuo kako "vjeruje da će Zapovjedništvo s ovim ljudima nastaviti s uspješnim radom u svim segmentima", ali i održao kratko predstavljanje svog poimanja zadaća, rada i zapovijedanja.

General pukovnik Mareković je brigadiru Biškiću zahvalio na dobrom stanju u kojem ostavlja postrojbu, ali i na njegovom sveukupnom doprinosu izgradnji OS-a. Osobno mu je uručio zlatnu plaketu, kao simboličnu zahvalu za rečeni doprinos.

D. VLAHOVIĆ

Naime, službenom primopredajom 2. siječnja zapovjednik ZIO-a postao je brigadni general Josip Stojković,

Izložba radova djelatnika MORH-a i GS-a

Izložba radova djelatnika Ministarstva obrane i Glavnog stožera svečano je otvorena 28. prosinca u galeriji "Zvonimir".

Odmah u početku treba reći da se ne radi o izložbi na kojoj bi bila prezentirana djela prikupljena kako se to u nas kaže "zbrda-zdola", nego o jednom temeljitom i uvjerenjivom prikazu stvaralačkih radova djelatnika Ministarstva obrane i Glavnog stožera čija je profesionalna orijentiranost najčešće sasvim drukčija od onog što su nam pokazali. Izložbu je prigodnim govorom otvorio brigadir Petar Ćavar, zamjenik načelnice Službe za odnose s javnošću i informiranje MORH-a. Istina je, kao što kaže autorica postava prof. Zrinka Pillauer Marić, da su izložena djela autora koji u umjetnosti "nalaze odmor od svakodnevnih briga i obveza". U želji da se pruži jednak mogućnost izlaganja svakom autoru, upravo njima je prepusten izbor ra-

dova. Unatoč tome izvanredna razina kvalitete djela nigdje nije narušena previše subjektivnim pristupom.

Iako je nepravedno bilo koga izdvajati, možda ipak treba spomenuti djela koja su na otvorenju izložbe posebno privlačila pozornost gledatelja. Bili su to radovi Ante Lapića, Ozrena Trupeljaka, Josipa Gabrića, Tomislava Skendera, Franje Paduana, no gledatelji su ionako zastali i pred gotovo svim ostalim izlošcima.

Izložba je otvorena do 20. siječnja 2006. i sigurno je da posjeti neće biti samo ispunjenje formalne obveze.

M. VUKOVOJAC

Humanitarna akcija djelatnika HRM-a

U prosincu, tradicionalnom mjesecu darivanja, djelatnici HRM-a su se u velikom broju odazvali humanitarnoj akciji prikupljanja pomoći.

U toj hvalevrijednoj akciji pomoć se prikupljala za osobe s posebnim potrebama - štićenicima Centra za rehabilitaciju "Fra Ante Sekelez" u Vrlici. Prikupljeno je otprilike 50 paketa - oko 1200 kg odjeće i obuće, higijenskog potrošnog materijala te manja količina konzervirane hrane. Izaslanstvo HRM-a - bojnik Nedjeljko Plazonić, satnica Lolita

Cikojević, stožerni narednik Ante Šitum i narednik Emil Katalinić, dopremili su prikupljenu pomoć vojnim kamionom u Centar za rehabilitaciju "Fra Ante Sekelez" u Vrlici. U Centru ih je dočekao ravnatelj i radosni štićenici koji su sami iskricali pristigu pomoći iz kamiona. Ravnatelj Centra Ante Tonći Turudić uručio je izaslanstvu HRM-a zahvalnicu za nesebičnu pomoć i suradnju, kao i prigodni poklon - ručkovitinu štićenika Doma.

OJI

Završetak napredne časničke izobrazbe

snimio Tomislav BRANDT

Svečanost završetka školovanja 3. naraštaja napredne časničke izobrazbe HKoV-a i istovjetne dopisne izobrazbe, u skladu s datumom održavanja (23. prosinca) protekla je u blagdanskom ugodađaju.

To su u svojim govorima u Časničkom domu vojarne "Petar Zrinski" na

Črnomercu pred okupljenim polaznicima i djelatnicima Časničke škole naveli i zapovjednik ZIO-a brigadir Marjan Biškić te zapovjednik Škole brigadir Zvonimir Lulić. Inače, 296 završenih polaznika ovog naraštaja (57 redovnih i 239 dopisnih) prošlo je izobrazbu po novom planu i programu, sličnom programu buduće Više časničke izobrazbe, kako će se školovanje ove razine uskoro i zvati. Novim programom nastoji se "pratiti modernizacija oružanih snaga RH, kao i kriteriji koje propisuju željene međunarodne integracije", rekao je brigadir Biškić.

Svečanost je završila podjelom svetodžbi polaznicima, priznanja najistaknutijima, te prigodnim domjenkom.

D.V.

Gadali ročnici 202. br PZO-a

Na završnom dijelu vojne obuke naraštaja 03/2005 provedeno je taborovanje ročnih vojnika u dva dijela, i to taktičko uvježbavanje i taktička vježba u vojarni "Pukovnik Milivoj Halar" u Dugom Selu, a bojno gađanje na vojnem poligonu "Eugen Kvaternik" na Slunju. Cilj i zadaća taborovanja bio je osposobiti vojnike za provedbu taktič-

kih radnji i postupaka pojedinačno i u sklopu posada u svim okolnostima borbenih djelovanja, te borbenim gađanjima provjeriti paljbenu osposobljenost za borbu sa ciljevima na zemlji. Nakon provedene taktičke vježbe, ročni vojnici naraštaja 03/2005 stupili su 20. prosinca gađanju ciljeva na zemlji iz PZT 20/3 A4 i 20/3 BOV na rb 1, rb.2, rb.3, rb.4. i rb. 6. Glavni voditelj gađanja bio je bojnik Nikola Kutleša. Gađanje je proteklo bez izvanrednih događaja, s ukupnom ocjenom uvježbano (U). Ročnike je tijekom gađanja obišao i zapovjednik 202. br PZO-a pukovnik Nenad Barić.

OJI

Umjetnički doživljaj izvan svih kategorija

Ako ijedan orkestar u Zagrebu ima pravo govoriti o tradicionalnom Božićnom koncertu, onda je to Orkestar Hrvatske vojske.

Njihov prvi Božićni koncert održan je još ratne 1991. godine. Nastavljajući tu tradiciju, u srijedu 21. prosinca publiku dvorane "Lisinski" prvo je pozdravio zapovjednik Orkestra Hrvatske vojske Miroslav Vukovojac - Dugan, a uvodnu riječ održao je ministar obrane Berislav Rončević. Ministar je pozdravio nazočne visoke civilne i vojne dužnosnike, među kojima su bili državni tajnik Mate Raboteg te zamjenik načelnika GSOS-a RH general pukovnik Slavko Barić, pomoćnici ministra, te ostali uzvanici i publika. Uslijedile su rečenice za koje bi bilo dobro da ih se podsjetete i svi ostali. Naime, ministar je rekao da nas ovakav koncert okuplja u zajedništvu božićnog slavlja, ali i to da ne bismo smjeli zaboraviti i sve one koji su iz bilo kojeg razloga tužni i nesretni.

Koncert i slavlje naraštajima je poveznica koja ističe tradicionalnost pravih vrijednosti u hrvatskom društvu. Kao i uvek, ministar je ponovno istaknuo ulogu novih naraštaja u održanju civilizacijskih vrijednosti.

Potom je uslijedio slap prekrasnih nota u kojima su i djela hrvatske glazbene baštine i svjetski poznate božićne

pjesme stalno dizale raspoloženje slušateljstva, što je na kraju kulminiralo i zajedničkom pjesmom zbara, solista i slušateljstva uz izvrstan orkestar i dirigenta.

Doista ne iz razloga čiste pristojnosti navodimo da je uz Orkestar HV-a sudjelovao i Mješoviti zbor Glazbene škole "Vatroslav Lisinski" iz Bjelovara, sa zborovodom Ivicom Mihajlovićem, a da je američka solistica Deborah Woodson dokazala svoj status međunarodne zvjezde. "Putokazi" su pak poznati hrvatski ženski oktet koji je izvrsnom i krajnje preciznom interpretacijom također pokazao da spada u sam vrh hrvatske glazbene reprodukcije. Sve to majstorski je povezao poznati dirigent Alan Bjelinski, čiju izrazitu osobnost nije više potrebno predstavljati!

Ukratko - umjetnički doživljaj izvan svih kategorija!

M. VUKOVOJAC

snimio Tomislav BRANDT

Dobrovoljno davanje krvi 202. br PZO-a

U vojarni "Pukovnik Milivoj Halar" u Dugom Selu 23. prosinca pripadnici 202. br PZO-a organizirali su akciju dobrovoljnog darivanja krvi u suradnji s Hrvatskim zavodom za transfuzijsku medi-

cinu u Zagrebu. Akciji su se pridružili pripadnici 50. bojne ABKO i 607. pješačke brigade. Ukupno je pristupilo 54 pripadnika. Lječnica Tatjana Mušlin Krletić zahvalila se na provedenoj akciji, te ustvrdila kako će na obostrano zadovoljstvo i dalje nastaviti suradnju s postrojbom.

OJI

Sprječavanje napada eksplozivnim napravama

EKSPOZIVNE naprave raznih vrsta u posljednjih su nekoliko godina postale vodeći oblik napada diljem svijeta. Razne vrste podmetnuta, tempirana i sličnih bombi, zatim bombe koje se postavljaju pokraj prometnica ili zakopavaju ispod njih omiljeno su oružje i terorista. Zaštita od takvih napada trenutačno postaje najvažnije pitanje. Broj američkih vojnika stradalih od takvih napada u Iraku trenutačno iznosi oko 75% svih stradalih. To je rezultat koji svakako zvoni na uzbunu.

Osim raznih sredstava zaštite, koja se uglavnom svode na uporabu sve oklopljenijih vozila (na što druga strana odgovara postavljanjem još jačih bombi) nastoje se razviti i novi pristupi.

Tako je američki marinski korpus (USMC) u suradnji s drugim orga-

nizacijama i agencijama razvio računalni program Threat Mapper. Program rabi komplikirani sustav proračuna temeljen na analizi podataka iz dosadašnjih napada kako bi se predvidjeli budući napadi.

Tvorci programa se nadaju kako bi svim granama OS-a mogao omogućiti proaktivni pristup prijetnji napada improviziranim eksplozivnim napravama, planiranju ruta kako bi se smanjio rizik napada, otkrivanje naprava prije eksplozije te presretanje počinitelja prije nego što postave napravu. Neki stručnjaci smatraju kako je okretnje predviđanju i prevenciji jedini način za smanjivanje i eventualno eliminiranje prijetnje improviziranih eksplozivnih naprava. Tome u prilog ide i terensko iskustvo koje je pokazalo da napadači brzo smisle

način kako probiti pojačanu zaštitu i ostvariti cilj, pa je najučinkovitije spriječiti napad.

Ako se napadače spriječi u uspješnoj uporabi improviziranih eksplozivnih naprava to će znatno pridonijeti sigurnosti i jednostavnijem obavljanju zadaća vojnika na terenu. Još jedna velika prednost proaktivnog pristupa je bitno niža cijena, kako materijalna tako i ljudska.

M. PETROVIĆ

REAPS

TIJEKOM studenog izraelska tvrtka RAFAEL Armament Development Authority Ltd. uspješno je provedeno niz testiranja REAPS (Rotorcraft External Airbag Protection System) sustava kojeg razvija kao novi koncept, odnosno kao tehnološki demonstrator po narudžbi američke mornarice. Riječ je o svojevrsnom zračnom jastuku za helikoptere koji se izvana postavlja pod trup letjelice i namijenjen je za ublažavanja udara letjelice pri padu na tlo, odnosno na površinu vode. Na trup letjelice postavljaju se i senzori pomoću kojih se prate fizički parametri približavanju tlu te pomoći

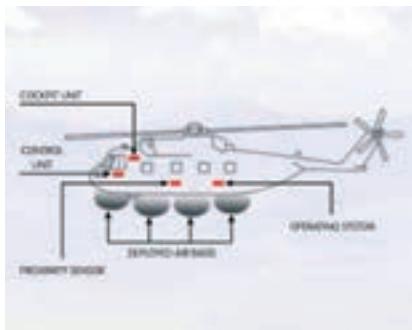
kojih se neposredno prije udara aktivira REAPS sustav i izvlači zračne jastuke nastojeći time zaštiti posadu i putnike u letjelici, odnosno ublažiti oštećenja na helikopterima.

Testiranja su provedena na helikopterima Bell 206. Tijekom forsiranih padova helikopteri su bili pod maksimalnim opterećenjem, odnosno težili su po 1520 kg. Brzina propadanja helikoptera pri padu bila je 11 m/sec i 8,8 m/sec. Posadu u helikopterima tijekom tih testiranja „glumile“ su ATD (Anthropomorphic Test Dummies) lutke, koje su nakon što su bile izložene udarima, odnosno padovima od gotovo 25 g ostale neoštećene. S druge pak strane zmaj letjelica pretrpio je ma-

nja oštećenja, odnosno ona su bila takva da su helikopteri nakon uklanjanja oštećenja opet bili u letnom stanju. Sam prizor letjelice nakon pada koja nije opremljena sličnim sustavom za zaštitu neusporediv je u odnosu na prizor letjelica koje su opremljene REAPS sustavom, koji drastično utječe na povećanu sigurnost letenja.

Za očekivati je kako će se takvi sustavi vrlo brzo napredovati u svom tehnološkom razvoju te da će biti prilagođeni za opremanje civilnih i vojnih letjelica, odnosno za pretpostaviti je kako će postati standardni dio opreme pri proizvodnji novih helikoptera.

I. SKENDEROVIC

Kupola s topom 105 mm

BELGIJSKA tvrtka CMI Defence razvila je kupolu CT-CV s topom kalibra 105 mm koja se može postaviti na brojna kotačna i gusjenična podvozja. Kupola je prvi put javno predstavljena u ljeto 2004., a tijekom ljeta ove godine počele su demonstracije zainteresiranim kupcima.

Sve dosadašnje probe kupole obavljene su na podvozju Mowag Piranha III pogonske konfiguracije 8x8. Ta je konfiguracija u okvirima mase koju može prevesti transportni avion C-130 Hercules. No, kupola je konstruirana tako da se može postaviti na veći broj podvozja. Tako kupac ne bi trebao imati većih problema u integraciji kupole na odabranou podvozje.

Tijekom paljbenih testova ispaljeno je više od 1000 projektila raznih tipova. Testiralo se djelovanje u vožnji i iz mirovanja, na pokretne i ne-

pokretne ciljeve i sa smjerom cijevi od 0 do 90 stupnjeva lijevo i desno. Elevacija topa je 42 stupnja.

Kupola je načinjena vanjem od aluminijskih oklopnih ploča koje posadu štite od zrna pješačkog oružja i krhotina granata. Moguće je postaviti dodatni oklopni komplet kojim se oklopna zaštita podiže na višu razinu.

Top je proizvod tvrtke, izolovan, kalibra 105 mm označe CV/53, s novorazvijenim protutrzajućim sustavom i plinskom kočnicom na usitna cijevi. Može rabiti sve postojeće strjeljivo tog kalibra, ali i novorazvijeno s povećanim mogućnostima. Kupola je opremljena automatskim punjačem koji je smješten u njezin stražnji dio. Zato posada broji samo dva čovjeka, zapovjednika (sjedi li-

jevo) i topnika (desno), a ukupne dimenzije i masa su manji. Masa kupole je oko 4,5 tona.

U punjač stane 16 projektila koji se mogu dopunjavati i izvana. Punjač i spremnik projektila su od poseđe odvojeni sigurnosnom pregradom. Kupola je opremljena modernim sustavom za upravljanje paljbom. Zapovjednik ima panoramski ciljnički uređaj s termalnom kamerom i laserskim daljinometrom. Brzina paljbe iznosi do najviše 8 projektila u minuti. Pokretanje kupole je električno.

M. PETROVIĆ

SREDINOM prosinca borbeni avioni nove generacije Eurofighter Typhoon „uknjižio“ je još jedan vrijedan uspjeh, čime je zaključio vrlo uspješnu 2005. u smislu svog dalnjeg tehnološkog razvoja i proizvodnje. U RAF-ovojoj bazi Coningsby, 17. eskadrila koja služi i kao postrojba za razvojna testiranja, obavila je prve uspješne letove s Eurofighterima na kojima su bili postavljeni projektili zrak-zrak nove generacije srednjeg dometa Meteor. Radi se o GHTM (Ground Handling Training Missile) projektilima, koji

Meteor prošao prva testiranja na Eurofighterima

su tijekom tih testiranja bili postavljeni na potkrilne i podtrupne podvjesne točke.

Provedena testiranja važna su i zbog toga što je s uspjehom demonstrirana mogućnost Eurofightera da u svom arsenalu nosi zbilja širok spektar zrakoplovnog naoružanja, odnosno projektila zrak-zrak i to kako europskih tako i američkih proizvođača. Dosad su „uporabne dozvole“ za postavljanje na podvjetne točke imali projektili AIM-9L (uskoro se može očekivati da će to biti slučaj i s projektilom AIM-9X), ASRAAM, IRIS-T i AMRAAM. Očekuje se da tijekom 2006. talijansko ratno zrakoplovstvo bude prvo koje će uvesti u operativnu uporabu te projektila na svojim Eurofighterima.

S obzirom na svoje tehničke značajke pretpostavlja se kako bi Mete-

or mogao postaviti standarde prema kojima će se ravnati razvoj svih idućih projektila tog tipa. Inače, riječ je o BVRAAM (Beyond Visual Range Air-to-Air missile) projektu dometa 100 km. Brzina koju može postići je veća 4 Macha. Namijenjen za borbu protiv protivničkih borbenih aviona, transportnih aviona, zračnih tankera, AWACS-e te krstareće projektila, dok se za navođenje projektila rabi sustav aktivnog radarskog navođenja.

Razvoj Meteora mogao bi biti okončan do 2010., kada se očekuje njegova puna operativna uporaba na avionima tipa Rafale, Eurofighter i Gripen. Dosad je svoju nadružbu projektila Meteor potvrdilo šest zemalja i to: Velika Britanija, Francuska, Njemačka, Italija i Španjolska. Uz prethodno navedene avione, Meteor će biti kompatibilan i za uporabu na borbenim avionima F-35 JSF.

I. SKENDEROVIC

Bolje komuniciranje

antena na razna vojna vozila, osobito zapovjedna i komunikacijska.

Cilj je uvođenja satelitskih komunikacija povezati korisnike preko satelita tako da udaljenost i fizičke zapreke više ne predstavljaju nikakav problem tijekom komuniciranja između dvije točke. Tako će zapovjednici moći kreirati višestruke komunikacijske kanale s podređenim zapovjednicima i drugim elementima bilo gdje na bojištu.

Moderna iskustva pokazuju kako dinamika modernog bojišta brzo prelazi mogućnosti i doseg trenutačnih komunikacijskih uređaja. Najjednostavniji način prevladavanja tog problema je oslanjanje na satelitske komunikacije. Naravno, i satelitske komunikacije imaju čimbenike koji ih ometaju; šuma, kiša, urbana područja s visokim građevinama pa i o tome treba voditi računa.

M. PETROVIĆ

AMERIČKA kopnena vojska (US Army) nastoji poboljšati sustav bojišničkih komunikacija. U sklopu tih nastojanja Bojišnički laboratorij kopnene vojske procjenjuje satelitske komunikacijske sustave za opremanje borbenih vozila. Novi su sustavi manji, lakši, mobilniji i učinkovitiji i budućnost su bojišničkih komunikacija. Upravo je to temeljni interes Laboratorija na polju bojišničkih komunikacija.

Trenutačno Laboratorij testira i procjenjuje nekoliko mobilnih satelitskih komunikacijskih sustava za opremanje raznih vozila koji bi zapovjednicima na bojištu osigurali lakše, manje i jeftinije komunikacijske uređaje naprednih mogućnosti.

Osobito se testiraju izdržljivost i mogućnost djelovanja u teškim terenskim uvjetima tijekom borbenih djelovanja. Istražuju se i najbolji načini integriranja malih satelitskih

Nove podmornice za Južnoafričku Republiku

američkih dolara) te uključuje dostavu simulatora za upravljanje podmornicom te simulatora za borbenu djelovanja. Postoji opcija za nabavu četvrte podmornice, no malo je vjerojatno da će ta opcija biti ispunjena.

Podmornice klase 209/1400MOD gradi German Submarine Consortium (GSC) kao svoj ključni projekt pod vodstvom tvrtke HDW dok je borbeni sustav osigurala tvrtka STN

Atlas. Gradnja trupa podijeljena u nekoliko sekcija između tvrtki HDW, Thyssen Nordseewerke i Kockums. Sekcije prve podmornice spojene su u HDW-u u Kielu 22. svibnja 2001. dok je porinuće održano 15. lipnja 2004. Podmornica S102 trenutačno obavlja pokusnu plovidbu dok se S103 nalazi na opremnoj obali. Termin u kojem bi preostale podmornice trebale otploviti za Južnoafričku Republiku određen je za sredinu 2006., odnosno sredinu 2007. godine.

Klasa podmornica 209/1400MOD je unaprijeđena verzija klase 209 te su ujedno uključena iskustva skupljena pri razvoju izraelskih podmornica klase Dolphin i podmornica klase 214.

M. PTIĆ GRŽELJ

RATNA mornarica Južnoafričke Republike, 3. studenog prošle godine službeno je preuzeila i prihvatala u službu prvu od tri modificirane podmornice klase 209.

Nova podmornica je dobila označku S101 te je nakon uspješno završenih primopredajnih testiranja spremna za prvu plovidbu početkom 2006. Sve tri podmornice klase 209/1400MOD naručene su davne 1999. kao dio strateškog plana naoružanja Južnoafričke Republike. Nove podmornice zamjenit će podmornice klase Daphne koje se dolaskom novih povlače iz službe.

Ukupna cijena projekta iznosi oko 748 milijuna EUR (908 milijuna

Malta preuzeila novi patrolni brod

POMORSKA divizija oružanih snaga Republike (Maritime Squadron of the Armed Forces of Malta) Malte primila je u službu novi odo balni patrolni brod namijenjen nadzoru malteških priobalnih voda koje su ugrožene sve većom trgovinom ljudi te ilegalnim useljavanjem.

Brod je izgrađen za cijenu od 17 milijuna EUR (20 milijuna američkih dolara) novčanim sredstvima koje je u većem dijelu osigurala Italija. Patrolni brod je konstruiran u Fincantierijevom brodogradilištu Muggiano kao modificirana verzija projekta klase brodova Diccioto u suradnji s talijanskim carinskom policijom. Novi brod, duljine 53,4 m te istisnine 393 t, kao najveće takvo plovilo u službi dobilo je oznaku P 61.

Modifikacije s obzirom na klasu brodova Diccioto odnose se na ugrađivanje krmene rampe te konstrukcije za malu platformu za helikoptere tipa AB212 i AB412. Brod također ima unutarnju rampu koja

osigurava pristup vozilima na sletno/poletnu palubu, ograničavajući na taj način mogućnosti transporta. Tvrta Fincantieri je izjavila kako je to najmanje plovilo koje ima sletno/poletnu palubu uskladenu s NATO APP-2.

Kako je izdržljivost i trajnost broda bila primarna, a brzina sekundarna, smanjen je broj pogonskih motora. Iako su talijanski patrolni brodovi klase Diciotti opremljeni četirima motorima, P 61 pogone samo dva Isota Fraschini V1716 T2 MSD dizelska motora snage 23 600 kW, omogućavajući najveću brzinu od 23 čvora te doplov 2360 nm pri brzini od 16 čv. Kako bi se povećala efikasnost vijaka ugrađena su dva propelera većeg promjera koja se vrte na nižim okretajima. Smanjenjem broja pogonskih motora omogućeno je premještanje opreme iz središnjeg dijela broda. Na taj način premješten je 7,5 m dug Hatzcke čamac na krmenu rampu pomoću kojeg se omogućuje brz premještaj osoblja na sumnjivo plovilo.

Brodska krma se otvara u dva dijela, donji dio koji se može nagnuti za maksimalnih 12,5° a ima ulogu krilaca koji optimiziraju operacije spuštanja i dizanja čamca pri brzini od 4 čv. Stabilitet broda povećan je in-

tegriranim stabilizacijskim sustavom koji omogućuje sletno/poletne operacije pri stanju mora 3. Kako navodi brodogradilište, tim je sustavom povećan stabilitet za 90% pri brzini od 19 čv. Obuka za pilote tek treba početi te se u skalu s time akcije slijetanja i polijetanja ne očekuju prije kraja sljedeće godine. Uz sve svoje uloge, P 61 može ugostiti dodatnih 20 ljudi uz 32 časnika i mornara.

Glavno naoružanje sastoji se od jednog Oto Melara topa kalibra 25 mm te je moguće montirati dvije teške strojnice Browning kalibra 12,7 mm na bokovima zapovjednog mosta koje bi djelovale u sprezi s topom.

Prema izjavi dužnosnika Pomorskog odreda, postoji potreba za još jednim takvim patrolnim brodom zajedno s akvizicijom dva helikoptera srednje veličine. S obzirom na trenutačnu ekonomsku situaciju na Malti, nije vjerojatno da će doći do te investicije.

M. PTIĆ GRŽELJ

SkyLite B

POTKRAJ studenoga tvrtka RAFAEL Armament Development Authority Ltd. održala je prezentaciju svog novog mini taktičkog bespilotnog sustava SkyLite B. Sustav je primarno razvijen za potrebe Izraelskih oružanih snaga, odnosno namijenjen je pješačkim postrojbama jačine bojne. U glavi letjelice postavljena je žirostabilirana „turela“ opremljena elektrooptičkim senzorima, o čijim tehničkim specifikacijama zasad nema detaljnijih podataka. Letjelica je namijenjena za prikupljanje obavještajnih podataka,

poput kontinuiranog praćenja određenog cilja, nadzora određenog naseljenog područja, praćenja kretanja svojih snaga na terenu, odnosno navođenja postrojbi na terenu do određenog cilja.

Za lansiranje letjelice rabi se katapult, dok se za prizemljenje letjelice rabi kombinacija padobrana i zračnog jastuka. SkyLite B u zraku može boraviti oko jedan i pol sat. Velika prednost sustava je nje-

gova, zahvaljujući malim dimenzijama, laka prenosivost,

odnosno da po slijetanju ne zahtjeva neko komplikirano opsluživanje, te da je vrlo brzo spremna za nove zadaće. Uz to vrlo je jednostavan za upravljanje i u složenim situacijama i zadanim scenarijima, odnosno prema riječima proizvođača pogodan je za uporabu u gotovo svim složenim vremenskim uvjetima.

I. SKENDEROVIC

Visokotehnološka zaštita od terorizma

Diljem svijeta učestali su napadi raznim eksplozivnim napravama. Posebno su izloženi pripadnici mirovnih misija u nestabilnim područjima, ali i civili u mnogim zemljama. Pomoć dolazi iz visokotehnoloških laboratorija tvrtke Rheinmetall

Toma VLAŠIĆ

Napadi raznim eksplozivnim napravama izazivaju brojne žrtve među pripadnicima mirovnih misija. To je jedna od većih prijetnji, osobito u kriznim i nestabilnim područjima. Naravno, i brojni teroristički napadi na civilne ciljeve slijede identičan obrazac. Dosad je zaštita od takvih napada bila iznimno teška i svodila se na solid-

nu dozu sumnjičavosti, dobro izviđanje terena koje bi trebalo otkriti moguću opasnost te provedbu zaštitnih mjera. Zaštitne su mjere usmjerene na to da se u slučaju eksplozije žrtve maksimalno umanje.

No, stara je istina kako je bolje spriječiti nego liječiti pa su znanstvenici diljem svijeta nastojali smisliti način za sprječavanje napada i onemogućavanje eksplozije.

Realno gledajući to je vrlo teška zadaća i veliki izazov istraživačima.

Iskustva su pokazala kako se znatan dio eksplozivnih naprava aktivira uporabom neke naprave s elektromagnetskim zračenjem (npr. radiouredaj ili mobilni telefon). Čak i teroristi samoubojice ponekad rabe takav tip aktiviranja i to po mo-

delu da napadač donosi bombu (na sebi ili u torbi) do cilja, a drugi član tima je sa sigurne udaljenosti aktivira nekim bežičnim uređajem. Tako, čak i ako osiguranje onemogući napadača, drugi član tima može aktivirati eksploziv i izazvati štetu. Neke pak eksplozivne naprave aktiviraju se automatski, pomoći senzoru, vrlo često je to senzor kretanja ako se želi napasti konvoj vozila.

Tvrta Rheinmetall zato je razvila visokotehnološki odgovor - zaštitni sustav HPEM (High Power Electro Magnetic). Tvrta tvrdi kako je HPEM sustav za uspješno onespobljavanje eksplozivnih naprava koje se aktiviraju daljinski, radiovalovima. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Rheinmetall

Pričuva oružanih snaga Republike Hrvatske

Nakon veličanstvene pobjede u Domovinskom ratu 1995. godine, oružane snage Republike Hrvatske (OSRH) postupno su počele svoju demobilizaciju i reforme, koje su od početka bile usmjerene na smanjenje ustroja i stvarnog brojnog stanja svojeg sastava, kao i na što racionalnije mirnodopsko funkcioniranje, modernizaciju i približavanje NATO-u

Ivan PRODAN

Raspisavljajući o pričuvi, treba se prisjetiti kako su OSRH nastale: od dragovoljaca od kojih je velika većina odslužila vojni rok u bivšoj JNA, a neki su imali i dodatnu vojnu izobrazbu (npr. ŠRO - "Škola rezervnih oficira"); od pričuvnih policijaca; od pripadnika tadašnje JNA; od hrvatskih emigranata, od kojih su neki imali iskustvo u stranim oružanim snagama, i drugih.

Sa stabilizacijom stanja nakon završetka rata odljev ljudi iz OSRH se nastavio, a slijedilo je nekoliko važnih valova reformi. Ne samo da su ljudi težili povratku na svoja pri-

jašnja radna mjesta, već su i OSRH pooštire svoje kriterije, nastojeći zadržati što kvalitetniji kadar te pozitivnim mjerama potičući "višak ljudi" na izlazak iz vojnog sustava kako bi se rasteretio svake godine sve manji proračun za obranu. Osim toga, postajao je sve vidljiviji trend drugih tranzicijskih zemalja, ali i NATO članica, staviti naglasak u razvoju OS-a na mobilnost, na višefunkcionalnost i fleksibilnost u uporabi OS-a, a ne na masovnost sastava i tešku tehniku. Ekonomski prezahtjevnost i konceptualna neprikladnost, tj. neprimjenjivost stare

hladnoratovske koncepcije postala je očita. Nove sigurnosne prijetnje i nova međunarodna konstelacija tražile su dublje promjene u načinu koncipiranja oružanih snaga.

Što je 1995. bila udaljenija, to je bilo jasnije da za obuku brojne pričuve o kojoj se i dalje vodila glo-mazna evidencija nema sredstava te da samo vođenje tolike evidencije troši resurse, a zapravo gubi smisao jer se malo-pomalo gubi kontrola nad stvarnim stanjem tih ljudi. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

NH-90 (II. dio)

Iako tek pristiže u operativne postrojbe, NH-90 zbog svojih noviteta i iznimnih performansi postavlja nove standarde u uporabi helikoptera takve vrste ne samo u Europi već i u zrakoplovstvima diljem svijeta

Zoran KESER

Kako je u prvom dijelu teksta bilo navedeno, tvrtke koje su sudjelovale u izradi i razvoju ovog helikoptera, jednako su tako dobile zadaču i za izradu te ispitivanje pojedinih prototipova kojima su dodijeljene razne zadaće. Tako su opsežna ispitivanja razdijeljena na šest prototipova od kojih je pet služilo za letna ispitivanja dok je jedan prototip rabljen za ispitivanja na zemljbi.

Prvi izrađeni prototip rabljen je za zemaljska ispitivanja (GTV - ground test vehicle), a neslužbeno je dobio ime *Iron Bird*. Prva ispitivanja na tom prototipu obavljena su 28. rujna 1995., a rabljen je za preliminarna ispitivanja koja logičnim slijedom prethode ispitivanjima u zraku. Ukupno je provedeno 750 sati ispitivanja na tom prototipu.

Prvi letni prototip označen PT1 (registracije F-ZWTH i MMX-612) predstavljen je javnosti 29. rujna 1995., dok je svoj prvi povijesni let PT1 izveo 18. prosinca iste godine.

■ Odabir nordijskih zemalja: NH-90 su odabrali Norveška, Finska i Švedska dok je EH-101 odabrala Danska

Taj prototip više ne leti, a ukupno je obavio 365 sati letenja pri čemu je rabljen za ispitivanje vibracija, letnih karakteristika, ugradnje objiju inačica motora, reduktora, itd. Prvi let izведен je u mjestu Marignane u Francuskoj pri čemu su pogonsku skupinu činili motori RTM322. Poštoto je Italija jedina izrazila želju za ugradnjom druge vrste motora, taj prototip uporabljen je i za ispitivanje motora GE-T700 kojima je prvi let izведен 13. ožujka 1998. u Italiji, pa od tuda potječe i ova druga registracija za isti helikopter.

Drugi prototip PT2 (registracije F-ZWTI) proizведен je također u Francuskoj, a poletio je u ožujku 1997. Rabljen je za ispitivanje električnih sustava, a poslužio je kao prikazni helikopter za inačicu helikoptera kakvu su zahtijevale nordijske zemlje koje su kasnije i naručile NH-90 u obje inačice. Ono što je najvažnije za taj prototip jest prvi let s Fly-By-Wire sustavom upravljanja koji je imao mehanički sekundarni sustav upravljanja kao rezervu.

Prototip PT3 (registracije F-ZWTJ) poletio je u listopadu 1998., a značajno je da je taj prototip bio opremljen s gotovo cijekupnom avionikom koja se nalazi i na serijskim inačicama. Prototip je izrađen u TTH inačici, a poslužio je za ispitivanje letnih karakteristika u uvjetima velike nadmorske visine ili visoke vanjske temperature a poletnom težinom do 10,6 tona. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Pješačko naoružanje zaraćenih država tijekom I. svjetskog rata

Francusko oružje

Francusko streljačko oružje iz I. svjetskog rata bilo je u mnogočemu inferiornije u odnosu na slično oružje drugih zaraćenih snaga. To se podjednako odnosilo i na njihovu slabiju konstrukciju i na kvalitetu njihove izrade

Dinko ČUTURA

Francuska puška Mle 1886 modificirana je više puta, ali nije jedna od naknadnih preinaka nijе otklonila neku od osnovnih slabosti oružja. Grasov obrtno-klipni zatvarač ostaje bez ikakvih promjena. Fascinacija Grass-Kropatschekovom puškom, a iz koje je Lebel razvio svoj prototip, jednostavno je - po svemu sudeći! - bila prejaka: tijekom 1890. na Mle 1886 obavljenia je preinaka ciljničkih sprava, donosača metaka iz tubularnog spremnika, te okova. Tek nešto kasnije osnovana je posebna komisija sa zadacom da temeljito modifcira pušku i prilagodi je suvremenim uvjetima ratovanja. Međutim, ni ta komisija (pod predsjedanjem L. Bertiera) nije učinila više od upravo neznatnih promjena na oružju. Zatvarač je tek neznatno izmijenjen, nikako ne i poboljšan, a puška je imala novi spremnik, Mannlicherovog tipa i s premalim kapacitetom

(tri metka). Taj je neuspjeli hibrid Bertierova komisija proglašila rješenjem problema. Kasnije, 1892., po istom je uzorku razvijen i topnički karabin Mle 1892, odnosno uzorak "Colonial" Mle 1907. Ciljničke su sprave nebitno preinacene, jednako tako i zatvarač, međutim to nije donjelo bitno poboljšanje taktičko-tehničkih svojstava oružja. Kapacitet spremnika ostao je jednak malen i na puškama i na karabinima, sve do 1916., kada se povećao na pet metaka, međutim ostaje također spremnik Mannlicherovog tipa, a što je francuskim strijelcima proučilo neugodnosti jednakne onima što su ih imali talijanski i austro-ugarski strijelci. Ovaj tip spremnika Franzi su zadržali sve do 1934., unatoč tome što su njihovi saveznici (Srbi) zaplijenjene Mannlicherove puške preradili na kalibar 7,92 mm, modificirajući spremnik i zatvarajući prostor za ispadanje spremnika u

kućištu, ubrzo nakon završetka I. svjetskog rata, očito uvidajući (za razliku od Francuza) mane spomenutog rješenja.

Strojopuška M 1915 Chauchat razvijena je tek nakon izbijanja rata, a od tog se oružja mnogo očekivalo, i to poglavito zbog činjenice da se njime moglo djelovati i kao lakov i kao teškom strojopuškom. Kao laka strojopuška bila je opskrbljena bipodom (nogicama), dok je kao teška strojopuška imala odgovarajuće postolje. Tome je bio prilagođen i način alimentiranja strjeljivom: M 1915 punio se kutijastim spremnikom sfernog oblika, čija je zakrivljenost oblikovala polukružnicu iznad kućišta. Sa stajališta učinkovitosti mehaničkog funkcioniranja takva je konstrukcija vrlo sporna. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Opsada grada u suvremenom ratovanju (VII)

Khe Sanh 1968.

Udaljena američka baza Khe Sanh koja se nalazila nedaleko od tromeđe Sjevernog i Južnog Vijetnama i granice s Laosom tijekom Tet ofenzive bila je gotovo tri mjeseca pod sjevernovijetnamskom opsadom. Njezino strateško značenje ogledalo se u blizini tzv. Ho Chi Minhovog puta kojim se opskrbljivao Vietkong u Južnom Vijetnamu. No, za razliku od bitke za Dien Bien Phu desetljeće i pol ranije, američka je posada zahvaljujući superiornoj zračnoj potpori i kontinuiranoj opskrbi uspjela izdržati sjevernovijetnamske napade

— Hrvoje BARBERIĆ —

S jednjene Države su se počele upletati u zbivanja u Indokini još tijekom rata koji je Francuska vodila za očuvanje svoje azijske kolonije. Washington je Francuskoj slao vojnu pomoć, no bez angažmana američkog vojnog osoblja. Godine 1960. administracija američkog predsjednika Kennedyja poslala je prvih 900 američkih vojnih savjetnika u Vijetnam, da bi do 1962. broj Amerikanaca u Južnom Vijetnamu narastao na jedanaest tisuća, s dozvolom ulaska u borbu u slučaju da budu napadnuti. Dolazak potpredsjednika Johnsona u Bijelu kuću u studenom 1963. nakon Kennedyjeve smrti označio je zaokret američke vanjske politike spram Indokine i početak dubljeg američkog upletanja u događaje. Legitimiran tzv.

Tonkinškom rezolucijom, Johnson je zapovjedio kratkotrajnu kampanju bombardiranja Sjevernog Vijetnama. U ožujku 1965. američki su se marinici iskricali na vijetnamske plaže kod grada Da Nanga, što je početak važnog kopnenog angažmana američke vojske u Vijetnamu. Jedan od prijelomnih trenutaka Vijetnamskog rata bila je tzv. Tet ofenziva nazvana po vijetnamskoj Novoj godini, koja je počela 30. siječnja 1968. Ofenziva je izvedena koordiniranim napadom na 36 južnovijetnamskih gradova koji su izvele infiltrirane jedinice sjevernovijetnamske vojske i Vietkonga, a između ostalog je bio napadnut i glavni grad Saigon u kojem je meta bilo i američko veleposlanstvo.

Gradnja baze

Jedan od najviše rangiranih ciljeva Tet ofenzive bila je i baza američkih marinaca Khe Sanh, koja se nalazila na području Južnog Vijetnama nedaleko od istoimenog gradića i udaljena svega desetak kilometara od granice s Laosom te u neposrednoj blizini granice sa Sjevernim Vijetnamom. No, ono što je davalо važnost Khe Sanhu bila je činjenica da je nedaleko bio i Ho Chi Minhov put - opskrbna arterija Vietkonga u Južnom Vijetnamu. Ho Chi Minhov put je sustav putova i cesta koji su iz Sjevernog Vijetnama preko Laosa i Kambodže tekli prema jugu te je na više mesta imao odvojke, a baza Khe Sanh je pokrivala znatan dio putova na tromeđi

Laosa te Sjevernog i Južnog Vijetnama. Zbog takvog geografskog smještaja Khe Sanh je imala veliko strateško značenje, ali je istodobno u većoj mjeri bila izložena udarima Vietkonga.

Izvorno je u rujnu 1962. na mjestu baze bilo sagrađeno zračno uzletište, no aerodrom je bio slabo korišten sve dok američke specijalne snage nisu 1965. blizu uzletišta sagradile vojnu bazu. Sljedećih godina baza Khe Sanh postala je polazna točka za napade na Vietkong duž Ho Chi Minhovog puta. Počevši od 1967. bazu je činila posada sastavljena od marinaca, dok je za specijalne snage bila konstruirana manja baza Lang Vei nešto bliže granici s Laosom. Vrhovni američki zapovjednik u Vijetnamu general Westmoreland procijenio je da je

■ Bazu su opskrbljivali zrakoplovi

Khe Sanh najbolja točka za navlačenje sjevernovijetnamske vojske na izravni sukob. Šaljući velika pojačanja u bazu, planirao je pokretanje ambicioznih operacija protiv Ho Chi Minhovog puta te da će istodobno biti rasterećeni drugi dijelovi bojišta. No, ofenzivni potencijal ba-

ze nije nikad bio iskorišten. Američko zapovjedništvo je iz vijetnamskih poteza procijenilo da će sjevernovijetnamska vojska na Khe Sanh prije ili kasnije pokušati ponoviti pobedu nad Francuzima kod Dien Bien Phua desetljeće i pol ranije. Zbog toga je u bazi nagomilan ratni materijal i trupe kako bi mogućnost iscrpljivanja baze u dugotrajnoj opsadi sveli na minimum.

Tijekom američkog dovlačenja trupa sjevernovijetnamska vojska je zauzela dominantne položaje oko baze koje su joj omogućile dobru poziciju u trenutku počinjanja borbi. Tijekom sljedećih tjedana u okolini baze su dopremljene tri sjevernovijetnamske divizije s dvadeset pet tisuća vojnika, oko baze su bile raspoređene brojne topničke bitnice, a logistička potpora brojnim trupama koje su okruživale Khe Sanh osiguravana je preko Ho Chi Minhovog puta.

Okupljenim snagama je zapovijedao general Giap, najvažniji sjevernovijetnamski zapovjednik cijelog rata. Napad na bazu Khe Sanh i Lang Vei počeo je rano ujutro 21.

■ U opsadi Khe Sanha poginulo je četiri stotine američkih vojnika

siječnja 1968. U topničkom bombardiranju bilo je uništeno skladište streljiva i rezerve goriva, zbog čega je bila otežana obrana baze. Unatoč snažnom otporu američkih komandosa koji su branili bazu, dva dana kasnije sjevernovijetnamska vojska tenkovskim je napadom zauzela Lang Vei. Tijekom sljedećih dana pokušani su napadi na Khe Sanh, ali su dobro ukopani marinici odbili sve juriše. Nakon što su odbijeni prvi sjevernovijetnamski pješački napadi, bitka za Khe Sanh pretvorila se u opsadu. Između američke posade u bazi i vijetnamskih napa-

dača izmjenjivali su se teški topnički dueli. Američke haubice od 105 milimetara bile su sabijene na malom prostoru, da bi, nakon što su bile uništene vijetnamskom vatrom, već sljedeći dan bile zamijenjene novima. Ni vijetnamski pokušaji da unište zračno uzletište nisu bili uspješni, no unatoč tome velika helikopterska flota stajala je na raspolažanju američkom zapovjedništvu u slučaju da aerodrom ostane izvan uporabe na duže vrijeme.

Američko zapovjedništvo je iskoristilo prednost koju im je pružala velika zračna nadmoć te su okolni brežuljci s ukopanim vijetnamskim položajima bili na meti teških bombardera B-52 koji su poljetali s Okinawe. Vijetnamci su slično kao tijekom opsade francuskog garnizona u Dien Bien Phuu počeli graditi mrežu tunela do baze, kako bi se, izbjegavajući vatru, približili američkim položajima. No, američka zračna nadmoć ponovno je došla do izražaja te je svaki pokušaj gradnje tunela bio uništen. Posljednji vijetnamski pokušaji da zauzmu bazu dogodili su se 17. i 29. ožujka, no oba napada bila su odbijena. Nakon tih neuspjeha vijetnamsko je zapovjedništvo polako počelo povlačiti trupe. Opsada Khe Sanha definitivno je okončana 6. travnja, nakon što je 2. konjička divizija stigla u pomoć garnizonu.

Cijena opsade

Opsada Khe Sanha bila je skupo plaćena za sjevernovijetnamsku vojsku, koja je imala oko osam tisuća poginulih i višestruko više ranjenih. Amerikanci su tijekom opsade imali oko četiri stotine poginulih i 1800 ranjenih vojnika. Unatoč sličnostima s opsadom francuskog garnizona Dien Bien Phua, različitishod oštro razdvaja te dvije bitke. Opsada Khe Sanha je u američkim medijima dobila golemu pozornost te je, kao i cijela Tet ofenziva, imala veliki utjecaj na mijenjanje američkog javnog mišljenja spram rata u Vijetnamu. U vojnem smislu opsada Khe Sanha vodila je ka odvlačenju američkih resursa s drugih dijelova Južnog Vijetnama, budući

da je američko zapovjedništvo pod svaku cijenu nastojalo ne izgubiti bitku, te je samo u tom segmentu plana opsada Khe Sanha predstavljala uspjeh.

Naposljetku je baza Khe Sanh 23. lipnja 1968. napuštena, budući da je izgubila raniju stratešku važnost, no povlačenje iz baze je pro-

■ Snimka Khe Sanha iz zraka

midžbeni aparat u Hanoju i Moskvi interpretirao i predstavio svijetu kao američki poraz. Vijetnamski rat se nastavio sljedećih sedam godina. U ožujku 1968. predsjednik Johnson je nudio da se neće kandidirati za novi predsjednički mandat te je zapovjedio prestanak bombardiranja Sjevernog Vijetnama sjeverno od 20 paralele, a u listopadu i potpuno zaustavljanje bombardiranja sjevera. Teret koji je vijetnamski rat predstavljao za sve strane u proljeće 1968. rezultirao je početkom tajnih pregovora u Parizu, koji su se protegnuli na sljedećih nekoliko godina. Tijekom 1969. opao je broj napada Vietkonga na Južnom Vijetnamu, a u lipnju iste godine novi je američki predsjednik Nixon nudio povlačenje prvih 25 tisuća američkih vojnika iz Vijetnama od 540 tisuća koliko ih je tada bilo angažirano.

Ivana Bodrožić: "Prvi korak u tamu", Studentsko kulturno umjetničko društvo "Ivan Goran Kovačić", Zagreb, 2005.

Ušli smo u novu godinu, a s njom vam donosimo i uredi-vačke promjene u ovoj rubrici. Biblioteka više neće pratiti isključivo "ratno pismo", već će predstavljati i povijesna izdanja, lijepu književnost te vas upućivati na naslove koje nikako ne biste smjeli propustiti. U prvom broju 2006. krećemo sa zbirkom poezije mlade pjesnikinje Ivane Bodrožić "Prvi korak u tamu". Pomislila sam kako je poezija neatraktivna čitateljima "ratnog pisma", ali ova zbirka ima mnogo pjesama koje se izravno ili neizravno odnose na rat. Nakon dugo vremena pročitala sam zbirku pjesama i moram priznati da me je osvojila i ponovno približila svijetu poezije.

U sklopu 42. Goranovog proljeća Ivana Bodrožić je postala laureat nagrade Goran za mlade pjesnike za 2005. godinu. Ta nagrada se dodjeljuje od 1977. za neobjavljeni rukopis autora mlađeg od 30 godina, a sastoji se u tiskanju prve knjige pjesama. Na natječaj za mlade pjesnike prispjela su 72 rukopisa, a prosudbeno povjerenstvo nagradu je odlučilo dodijeliti toj mlađoj pjesnikinji za rukopis "Prvi korak u tamu". Ivana Bodrožić rođena je 1982. u Vukovaru, a od 1997. živi u Dugom Selu. Apsolventica je studija kroatistike i filozofije u Zagrebu, a pjesme je dosad objavljivala u književnim časopisima *Quorum* i *Vijencu* te u radijskoj emisiji Danijela Dragojevića *Poezija na glas*.

Stihovi Ivane Bodrožić, unatoč njezinim godinama, odišu velikim životnim iskustvom i nose posebnu težinu hrvatske postratne svakodnevice. U ovoj zbirici se nalaze i njezini ljubavni stihovi, ali sam znatno dublje doživjela one pjesme koje se referiraju na Vukovar i iskustva koja je pjesnikinja proživila kroz rat i prognanički život. Vjerojatno je tomu tako jer i sama, kao njezina sugrađanka, djelomice dijelim sudbinu sličnu njezinoj (prognanički život u hotelu, svakodnevno suočavanje s ljudima kojima su "nestali" njihovi najmiliji...). Kako njezina poezija dijelom obrađuje i vukovarsku tragediju, na neizbjegno pitanje u jednom intervjuu hoće li joj ta trauma biti trajno nadahnuće Ivana je odgovorila: "Nadam se da će nadahnuće biti trajno, ali ne i trauma." A mi se možemo nadati njezinom sljedećem koraku...

Mirela MENGES

FILMOTeka

King Kong (kino)

- američki avanturistički (140 min.)
- distributer: Blitz film & video
- redatelj: Peter Jackson
- gl. glumci: Naomi Watts (Ann Darrow), Jack Black (Carl Denham), Adrian Brody (Jack Driscoll)

Činjenicu da je Peter Jackson filmski genij nije nam trebao potvrditi trodijelni *Gospodar prstenova*. Bilo je to jasno još 1995. kada je svijet pomeo svojim vrhunaravnim *Nebeskim stvorenjima*. Upravo zbog toga, njegov najnoviji film *King Kong* očekivano je - izvrstan. Suvremena prerada starog filma iz 1933. i još starije priče vodi nas zajedno s filmskom ekipom na misteriozni otok na kojem, debelim zidom odvojeni, žive (polu)ljudi i prahistorijske životinje. No, ne bi to bilo ništa previše neobično da među inim životnjama ne živi osammetarski gorila Kong, a kada domoroci otmu filmskoj ekipi glavnu glumicu s namjerom da je žrtvuju velikom Kongu počinje prava pustolovina. S jedne strane gorila i glumica stvaraju poseban odnos (u kojem je on štit i spašava od raznih očaravajućih prahistorijskih životinja), dok s druge strane pratimo potragu i nevolje filmske ekipe, kao i njihove promučurne planove da gorilu uhvate i prevezu u New York kao eksponat. Maestralna režija i vrlo uvjерljiva gluma te nevjerojatna scenografija kao stalna odlika Jacksonovih filmova ponovno su došli do izražaja. I kao da opet imate deset godina, strepit ćete nad glavnim junacima i nevinu uživati u ovom izvrsnom pustolovnom filmu. Gledajući ga, dopustit ćete režiseru da vas vodi na mjesta na kojima nikada niste i vjerojatno nikada nećete biti. Zapravo to i jest osnovna zadaća izvrsnih filmova - nije li?! Žao mi je da sam već sastavio top ljestvicu najboljih filmova 2005. godine - *King Kong* je zaslužio mjesto na njoj.

Leon RIZMAUL

6. siječnja 1925. Paavo Nurmi oborio dva svjetska rekorda u jednom danu

Najbolji atletičar meduratnog razdoblja XX. stoljeća, Finac Paavo Nurmi, došao je početkom 1925. godine u Sjedinjene Američke Države na turneji prezentirati svoju nepobjedivost. "Leteći Finac", kako su ga prozvali novinari, na Olimpijskim igrama u Parizu 1924. osvojio pet zlatnih medalja u trčanju, a bio je i prvi atletičar koji je sam sebi mjerio vrijeme tijekom utrke, noseći štopericu u ruci. Svoj prvi nastup u Americi Nurmi je imao 6. siječnja 1925. i u obje utrke u kojima je toga dana nastupio (na jednu milju i 5 tisuća metara) srušio je dvoranski svjetski rekord (milju za 4 minute, 13 sekundi i 5 desetinki, a 5 tisuća metara za 14 minuta, 44 sekunde i 6 desetinki). Nakon takvog otvaranja američke turneje Nurmi je nastupio u još 55 utrka diljem SAD-a, a izgubio je samo posljednju na pola milje na njujorskem Yankee stadionu od američkog sprintera Alana Helffricha.

12. siječnja 1841. Otkriven sedmi kontinent

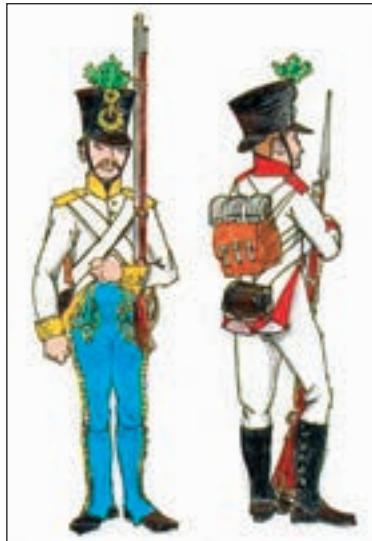

Antarktik, južno zaledeno kopno i jedini kontinent koji oplakuju sva tri svjetska oceana, posljednji je na koji je stupila ljudska nogu. Učinio je to 12. siječnja 1841. britanski istraživač James Clark Ross. Otkriće je bilo uistinu veliko - novi kontinent bio je veći od čitave Europe, ali od samog početka je bilo jasno da neće donositi britanskom imperiju korist poput Indije ili Kanade. Antarktik je gotovo u potpunosti pokriven vječitim ledom, dok samo dva posto nezamrznutog kopna čine kamene ogoljene planine. Zbog toga na "južnom kontinentu" gotovo da i nema života. Veliki kitovi i malobrojni galebovi rijetke su vrste prilagođene tako surovim prilikama, a najpoznatiji stanovnici, pingvini, čudnovate su ptice koje ne znaju letjeti i bolje se snalaze u vodi nego na kopnu. Poslije Rossa brojne su ekspedicije kretale na Antarktik. No, poslati ekspediciju na Antarktik više je bila stvar prestiža nego stvarne istraživačke potrebe. Od početka su mnogi istraživači proglašavali posjećena područja svojinom matične zemlje. Naposljetu je 1959. potpisani sporazum o upravljanju Antarktikom. Sedam država - Argentina, Čile, Australija, Novi Zeland, Francuska, Velika Britanija i Norveška podijelile su veliki kontinent među sobom. Brojnim zakonskim aktima onemogućeno je iskorištavanje prirodnih bogatstava, odlaganje otpada i testiranje nuklearnog naoružanja, a time i očuvanje svijeta kakvog pingvini poznaju već tisućama godina.

Leon RIZMAUL

Vojska Austrije

Od početka njegove vladavine, pa sve do njegova pada, **Austrija** je s **Napoleonom** bila u neprekidnom sukobu. Najžešći su se sukobi između Napoleonove i austrijske armije održali u **središnjoj Europi** i **sjevernoj Italiji**, a nakon poraza kod **Wagrama 1809.** Austrijanci su se s Francuzima našli u neželjenom

savezništvu i čak morali osigurati korpus vojnika za Napoleonov pohod na **Rusiju**. Austrijska je vojska bila velika, ali taktička sposobnost i organizacija su bili nedjelotvorni i zastarjeli. Iako su časnici bili uglavnom nesposobni, vojnici su u bitkama pokazivali veliku hrabrost koju su im čak i protivnici priznavali.

Austrijske pješačke regimete nazivale su se *njemačkim* ili *madžarskim*, ovisno o mjestu novačenja vojnika. Na prijelomu stoljeća *njemačke* su regimete bile organizirane u dvije poljske bojne svaka, s pridodanim odredima grenadira, a svaku je bojnu činilo 900 vojnika. Za razliku od njih, *madžarske* su regimete bile organizirane u tri bojne svaka.

U vrijeme Napoleonovih ratova, pripadnici i jednih i drugih regimeta nosili su bijele ogrtače, ali svaka se regimeta mogla prepoznati po svojoj boji ovratnika, manšeta i dijelovima koji su se preklapali. U godinama od **1798.** do **1806.** strijelci su nosili posebnu kacigu koja će poslije biti zamijenjena visokom kapom zvanom *čako* ili *šako*. Ipak, njemačke su regimete kacige zadržale sve do sudbonosnog poraza kod Wagrama.

Grenadiri su glave pokrivali šubarama od medvjedeg krvna. Zbog svojeg upadljivog oblika, ubrzo su doble nadimak *naslonjač* ili *fotelja*. Njemački su pješaci nosili bijele hlače, dok su pripadnici madžarskih postrojbi imali svijetlo-plave ili tirkizno plave hlače sa žutim i crnim uresima, utaknute u visoke čizme. Što se ogrtača tiče, nekih većih razlika nije bilo. Baš kao i kod husarskih odora, madžarski su komadi vojne odjeće imali mnogo uresa primjerena civilnoj, građanskoj odjeći, a motivi, bolje rečeno vezovi, bili su lako prepoznatljivi.

Jurica MILETIĆ

www.unmikonline.org

Ujedinjeni narodi već dulje vrijeme na svom službenom web siteu (www.un.org) imaju podstranice namijenjene informacijama vezanim uz mirovne misije, a jedna od njih je i ona posvećena **UNMIK-u, misiji na Kosovu**. S obzirom na to da je stanje u tom dijelu starog kontinenta relativno blisko percepciji prosječnog Hrvata, svakako je treba posjetiti jer se doista ima što pronaći. Osim niza linkova

o namjeni UNMIK-a, postrojbama, zadaćama i stanju u regiji, na podstranicama se nalazi čak i on-line radio, **UNMIK Gazette** - službena tiskovina misije, izvrsna fotogalerija sa slikama vrlo visoke rezolucije, press brifinzi, pa čak i mapa prometne regulacije na Kosovu. Update vijesti radi se nekoliko puta tjedno, ovisno o broju i važnosti događaja, a arhiva vijesti može se pretraživati čak unazad šest godina. Site je također doista pregledan, unatoč doista velikom broju postavljenih elemenata, te se brzo otvara i na modernoj vezi. Na kraju kažimo i to da je UNMIK-ova službena stranica jedna od boljih u svezi s mirovnim misijama, čak uključujući i one koje predvodi **NATO**. Stoga ne želite truda i vremena za kratki posjet www.unmikonline.org.

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Na slici je prikazan hrvatski mornarički čin:

- A poručnik fregate
- B kapetan bojnog broda
- C komodor

2. Čin *yarbay*, koji odgovara našem pukovniku, potječe iz vojske:

- A Portugala
- B Turske
- C Maroka

3. Čin maršala još uvijek postoji u:

- A Njemačkoj
- B Velikoj Britaniji
- C SAD-u

4. Generalski činovi u vojsci SAD-a označavaju se:

- A prugama
- B zvezdicama
- C orlom

5. Njemački čin *hauptmann* odgovara hrvatskom:

- A naredniku
- B poručniku
- C satniku

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojnik.hr